

Tiskovna konferenca vodstva ZSSS ob dnevu človekovih pravic

Ne pozabiti na pravice delavcev

Deseti december je dan človekovih pravic. ZSSS opozarja, da mednje sodijo tudi delavske pravice. Te pa so pri nas pogosto kršene, sta na tiskovni konferenci ob tej priložnosti povedala Dušan Semolič in Gregor Miklič. Pavle Vrhovec pa je na njej udeležence obvestil o ciljnih demonstracij, ki jih bo Evropska konfederacija sindikatov prihodnji teden organizirala v Bruslju.

Deklaracija o človekovih pravicah je bila sprejeta že daljnega leta 1948, po drugi vojni, ko je bilo veliko volje za gradnjo boljšega sveta. Številni strokovnjaki menijo, da deklaracije s takšno napredno in še vedno aktualno vsebino sedaj ne bi mogli sprejeti. Miklič je menil, da je bila tudi vizionarska, saj je še danes zelo uporabna.

Ker ima vsakdo pravico do dela in proste izbire zaposlitve, država, ki tega ne omogoča, krši deklaracijo. Država bi torej morala omogočiti odpiranje novih delovnih mest, vendar ne kakršnih koli, temveč kakovostnih. Brezposelnost je med najhujšimi kršitvami pravic ljudi.

Vsakdo, ki dela, ima pravico do zadovoljivih možnosti za opravljanje dela. Mednje sodi tudi primeren počitek med delom in dopust. V EU običajno delajo tedensko po 35 ur, pri nas pa delavce pogosto silijo delati nadure. Zaposleni imajo ne glede na spol pravico do enakega plačila za enako delo. Pri nas pa moški zaslužijo 20 do 30 odstotkov več kot ženske.

Naši delodajalci delavcev pogosto socialno ne zavarujejo. Za zavarovance včasih ne plačujejo prispevkov. Zelo smo oddaljeni tudi od tega, da bi delavci prejeli plačilo, ki bi jim in njihovim družinam zagotavljalo dostojno življenjsko raven in varno starost.

Deklaracija zagotavlja zaposlenim tudi pravico do ustanavljanja sindikatov. Pri nas pa je kar precej večjih in uglednih podjetij, v katerih se direktorji trudijo, da delavci ne bi imeli ne sindikata in ne sveta delavcev. Če je sindikat v prejšnji

državi bil njena podaljšana roka, je zdaj njen sogovornik. Vendar sindikat ne sme postavljati ekonomsko "nepokritih" zahtev.

Na evropskem vrhu v Nici je bila lani decembra sprejeta tudi listina o temeljnih pravicah v EU. To je prvi evropski dokument, ki daje delavcem pravico do stavke. Delavcem daje tudi pravico do obveščeni, delodajalci so se z delavci dolžni posvetovati. Zaposleni imajo po tej listini pravico biti zdravstveno in pokojninsko zavarovani in pravico do zdravstvenih storitev.

Listina zahteva od delodajalcev, da zaposlenim omogočijo usklajevanje poklicnega in družinskega življenja. Mercator pa naprimer raje, kot da bi delavcem primerno plačal nedeljsko delo, daruje zdravnikom in drugim. Povrh si v Mercatorju prizadevajo narediti sindikat po svoji meri, ki bi v vsem stregel vodstvu.

Listina o temeljnih pravicah, sprejeta v Nici, je dokument, ki ga ni

Delavci imajo pravico do pravice

Mira Videčnik, sekretarka območne organizacije ZSSS Velenje, je skupaj s pravno službo ugotovila dva huda primera kršitve pravic delavcev.

V prvem primeru so delavci zavrnili podpis sporazumnega prenehanja delovnega razmerja, ker delodajalec ni pripravil posebnega programa njihovega reševanja. Delodajalec jih je zaradi tega namestil v posebno pisarno in jim skoraj dva meseca ni dal nobenega

dela. Zatem jih je določil za presežne, ne da bi zanje hkrati sprejel program.

Delavci so se na njegovo ravnanje pritožili in jih je moral sprejeti nazaj na delo.

V drugem primeru je delodajalec delavcem, ki so bili zaradi bolezni odsotni več kot 30 dni, del nadomestila izplačal kar v bonih. To je storil, čeprav je od zavoda za zdravstveno zavarovanje zanje prejel denarno nadomestilo.

Bo LDS kršila koalicijski dogovor?

Po besedah ministra za delo Vlada Dimovskega na tiskovni konferenci ta torek je predlog zakona o delovnih razmerjih med največjimi dosežki v času njegove enoletne ministrske funkcije. Ministrstvo si je v predlogu zakona in tudi sicer prizadevalo uravnotežiti ekonomsko učinkovitost in socialne pravice, pri čemer je gradilo socialnopartnerske odnose. Po ministrovem mnenju je vse to pomemben temelj stabilnosti slovenske družbe na poti v Evropsko unijo.

Minister ni želel komentirati ravnanja poslancev LDS na seji državnozbornskega odbora za de-

lo (predlagali so vrnitev predloga zakona o delovnih razmerjih v prvo obravnavo). Pojasnil pa je, da je odbor opravil splošno razpravo in da bo razpravo o konkretnih členih in amandmajih nadaljeval januarja. Ker je zakonodajna komisija pripravila precej pripomb na predlog zakona, bodo na ministrstvu nanje odgovorili. Zavrnitev med socialnimi partnerji usklajenega predloga zakona pa bi pomenila kršitev koalicijske pogodbe. Minister upa, da bo sprejemanje zakona o delovnih razmerjih potekalo po predvidenem načrtu in da bi ga lahko začeli uporabljati v začetku leta 2003.

potrebno ratificirati, ampak neposredno uporabljati. Za uresničevanje pravic iz listine so dolžne skrbeti vse institucije EU, tudi Evropsko sodišče.

Pavle Vrhovec je dodal, da Evropska konfederacija sindikatov (EKS) od evropskega vrha, ki bo te dni v Bruslju, zahteva, da vsebino listine o temeljnih pravicah vgradi v ustavo EU. S tem bi se izognili nevarnosti, da bi ta listina ostala na stranskem tiru.

Evropska unija namreč še nima svoje ustave, ustanovne listine pa je večkrat dopolnjevala in so sedaj premalo pregledne. EKS tudi predlaga oblikovanje Evropske vlade, ki bo imela vsaj enaka, če že ne večja pooblastila, kot jih imajo nacionalne vlade. Povrh bo EKS na demonstracijah 13. decembra zahtevala, da se v EU poenotijo tudi ekonomske, socialne in davčne politike.

Konferenca območne organizacije ZSSS Dolenjske in Bele krajine

Združitevni cilji uresničeni

Člani konference območne organizacije ZSSS Dolenjske in Bele krajine so prejšnji četrtek potrdili poročilo o letošnjem delu in sprejeli tudi oceno uresničitve združitevni ciljev. Čeprav bo treba nekatere formalnosti še urediti, so ocenili, da so cilji, ki so si jih postavili ob združitvi prej samostojnih organizacij Dolenjske in Bele krajine, doseženi. Edini problem, povezovanje območnega odbora tekstilne industrije Bele krajine v skupno območno organizacijo, bo moral rešiti Stupis.

Kot je poročal sekretar območne organizacije **Jože Miklič**, je ta organizacija opravila večino nalog, ki jih ima po statutu, programu in drugih aktih ZSSS. S tem je izpolnila pričakovanja članov sindikatov, združenih v ZSSS. Poleg rednih nalog, zastopanja članov pri uveljavljanju njihovih pravic, pomoč sindikalnim zaupnikom pri vodenju organizacij in aktivnosti, je območna organizacija sodelovala tudi pri urejanju številnih socialnih vprašanj v podjetjih.

Miklič je ugotovil, da je teritorij, na katerem deluje območna organizacija, nadpovprečno gospodarsko razvit, kar dokazujejo številni kazalci. Gospodarska rast je hitrejša kot v povprečju v državi, brezposelnost pa manjša. Ker pa je sindikalno gibanje na Dolenjskem bolj pluralno kot drugje, imajo delodajalci zaradi tega nekoliko lažje delo.

Največ časa je območna organizacija porabila za družbe, ki so se prestrukturirale, med njimi je največ tekstilnih podjetij, kot so Pomada, Labod, Novoteks Tkanina, Krojač Trebnje. Težave so reševali tudi v podjetjih iz elektroindustrije Hipot Hyb iz Šentjerneja in Iskri

Semič. V trgovski dejavnosti je prihajalo do problemov pri prevzemih manjših podjetij, tako je Merkur prevzel Novotehno. V Mercatorju so se ukvarjali s posledicami podaljševanja obratovalnega časa.

Z regijskimi obrtnimi zbornicami in združenjem malih delodajalcev so se pogovarjali o sklenitvi socialnega sporazuma. Za to obliko so se odločili, ker posamezni podjetniki niso izpolnjevali obveznosti do zaposlenih, plače so zamujale v Dekopu iz Novega mesta in Pionu iz Kanižarice (edino v tej družbi je sindikat organiziral tudi stavko). V Mizarstvu Kranjc in Blatnik v Črmošnjicah se je treba odločiti za zaprtje obratovalnice in stečaj.

Območna organizacija je ščitila delavce tudi tako, da je kršitve njihovih pravic prijavljala inšpekciji. Dogovore z delodajalci so sprejeli tudi v podjetjih Hipot in Pion, vendar delodajalci niso izpolnjevali sprejetih dolžnosti. Posamezni delodajalci imajo za urejanje odnosov z ljudmi premajhno znanje, primanjkuje jim tudi človeške kulture, je ugotovil Miklič. Zaradi tega so se obrtne zbornice zavezale

za dodatno izobraževanje svojih članov. Območna organizacija ZSSS pa je za sindikalne zaupnike organizirala seminarje o delovnih razmerjih, plačnem sistemu, varstvu pri delu in prostovoljnem dodatnem pokojninskem zavarovanju.

Med pogajanjmi o predlogu novega zakona o delovnih razmerjih je območna organizacija organizirala posvet, na katerem so sodelovali tudi poslanci in državni svetniki ter predstavniki civilne družbe s tega območja. S tem so želeli vplivati tudi na obnašanje poslancev pri sprejemanju tega zakona.

Sporazum o združitvi območnih organizacij Dolenjske in Bele krajine so podpisali 8. junija lani. Mesec dni kasneje so prejeli tudi odločbo ministrstva za delo. Nove organizacijske akte so potrdili 10. oktobra lani. Združitve organizacij z obeh strani Gorjancev je registrirala tudi 3. konferenca ZSSS.

Ob združitvi so določili tele cilje:

- povečati organizacijsko in kadrovske moči;
- zagotoviti dovolj denarja za storitve članom;
- racionalizirati stroške strokovne službe;
- imeti lastno pravno službo za pomoč članom;
- nuditi vsem članom na Dolenjskem in v Beli krajini enake ugodnosti.

Miklič ocenjuje, da sta prejšnji dve samostojni organizaciji ZSSS delovali na zelo enotnem gospodarskem, zaposlitvenem, kulturnem in geografskem prostoru. Po združitvi so Svobodni sindikati na tem območju organizirani enako kot delodajalci. Ker je organizacija večja, je manj ranljiva za poskuse konkurenčnih sindikatov, da prevzamejo članstvo, je menil Miklič.

Območna organizacija ZSSS Bele krajine je bila pred združitvijo v slabem finančnem položaju, kasneje pa se je njen položaj izboljšal. V dograditev nove poslovne stavbe v Črnomlju je združena organizacija vložila 3,6 milijona tolarjev.

Njena strokovna služba zagotavlja strokovno in pravno pomoč vsem sindikalnim podružnicam in članom. Z racionalizacijami strokovne službe letno prihranijo dva milijona tolarjev. Sindikalni pravniči članstvo zaupa bolj kot odvetniku, ki je prej za člane v Beli krajini delal po pogodbi (imel je pogodbe tudi z nekaterimi delodajalci). Število iskalcev pravne pomoči v Beli krajini se je zaradi tega od 20 v prvem polletju lani, v drugem polletju povečalo na 49, letos pa na 115.

Območna organizacija Dolenjske je pred združitvijo imela program pomoči članom. Po združitvi pa so oblikovali sklad solidarnostnih in materialnih pomoči, ki deluje po posebnih pravilih. Sklad lahko pomaga članom v hudih gromotni stiski in socialni. Ob ustanovitvi je zdru-

Konference se je udeležilo tudi več funkcionarjev sindikatov dejavnosti.

žena območna organizacija v ta sklad vložila 52 milijonov tolarjev, seveda le denar doljenjske organizacije. V letošnjih prvih enajstih mesecih je skupaj 66 članov prejelo 1,75 milijona tolarjev pomoči. Območna organizacija pa je v istem obdobju 946 članom dodelila 62,26 milijona brezobrestnih posojil. Povrh je območna organizacija pomagala 521 članom, ki so zaprosili za kredit pri Delavski hranilnici.

Vse to po Mikličevih besedah dokazuje, da je bila združitev prej samostojnih organizacij uspešna in tudi smotrna. Še posebej so po njegovem mnenju na boljšem člani iz Bele krajine.

Prvi razpravljavec **Boris Govednik**, predsednik odbora Stupis za Belo krajino, je povedal, da se ta odbor še ni povezal v združeno območno organizacijo. Po njegovem mnenju sporna vprašanja so skušali rešiti na več pogovorih. Ker je za odpravo nesporazumov potrebno še nekaj časa, bo odbor Stupisa za Belo krajino deloval še do kongresa. **Peter Raztresen** iz Begrada je menil, da je od združitve minilo že dovolj časa in da zato belokranjski tekstilci nimajo več kaj odlašati. Tone Rozman, predsednik Stupisa, je povedal, da so se iste dne že pogovarjali o organiziranosti sindi-

kata v Novoteksu in se tudi dogovorili, kako delati v bodoče. Ker bodo sindikalne podružnice v Novoteksu spet delovale povezano, bo mogoče preseči tudi spor z območnim odborom Stupisa. Do kongresa, ki bo čez leto dni, pa bo Stupis to vprašanje zanesljivo rešil. Napetost že popušča, vsakdo od vpletenih pa bo moral še malo popustiti. Treba si je pogledati v oči in seči v roke, je zaključil Rozman.

Nace Sila, predsednik sindikata v Kazenskem domu Dob, je menil, da je bilo pri združevanju mogoče res kaj napak. Rezultati pa kažejo, da je bila odločitev pravilna, saj se cilji izpolnjujejo. Z razpravo v območni organizaciji je treba končati, odločitev o tem naj sprejme Stupis, je dajal Sila in kolegi so ga nagradili z aplavzom.

Albert Vodovnik je najprej dejal, da je sedaj čas za sindikalno združevanje. Poleg združevanja v ZSSS bi morali za skupne nastope proti predstavnikom kapitala pridobiti tudi druge sindikate. O organiziranosti se morajo odločiti funkcionarji, ki morajo članstvu povedati, kaj bodo z njo dosegli. Če se dogovorimo in združimo, bomo veliki in delodajalci ne bodo pometali z nami, je zaključil Vodovnik. Na dnevnem redu konference so bili tudi re-

zultati pogajanj o predlogu zakona o delovnih razmerjih. Miklič je menil, da bo ZSSS morala nadaljevati lobiranje med poslanci, da bi potrdili predlog, ki so ga po napornih pogajanjih izoblikovali socialni partnerji. **Brane Bambič**, predsednik Krkingega sindikata, je dodal, da se mora ZSSS, če bodo poslanci ravnali po svoje, takoj odzvati in pokazati svojo moč. Albert Vodovnik je dodal, da mora ZSSS pokazati, da misli resno, in da se politika z njo ne sme igrati. Sploh pa mora ZSSS dati ljudem vedeti, da je predlog zakona sad njenega dela, ne pa dela drugih manjših sindikatov, ki si radi lastijo zasluge.

Pod točko razno je **Marjan Riosa**, predsednik sindikata Hipot Hyb, območni organizaciji predlagal, naj začne postopek za spremembo zakonodaje. Po njegovem mnenju bi moral vsakdo, ki ustanavlja družbo z omejeno odgovornostjo, vanjo vložiti toliko denarja, da bi zadoščal vsaj za izplačilo dveh plač delavcev. Sedaj se namreč dogaja, da družbe z omejeno odgovornostjo prevzemajo delavce, ne da bi imele denar za njihove plače. Območna organizacija bo njegov predlog posredovala predstavstvu ZSSS.

Franček Kavčič

Izvršni odbor sindikata Emonine Farme Ihan se želi sestati z direktorjem

Zelo se čudimo navedbam, ki jih je v svojem članku o delovanju sindikata na Farmi Ihan zapisala Justa Arnuš, sekretarka območne enote sindikata KŽI v Domžalah. Ker gre za očitno nepoznavanje realnosti, se čutimo poklicani objaviti tudi svojo plat resnice obravnavanega "problema".

Plačna politika

Arnuševa trdi, da "je izvajanje plačnega sistema v družbi pomanjkljivo in da so kar velika odstopanja pri izvajanju pravic delavcev glede na določila nove kolektivne pogodbe KŽI". Resnica je, da smo sredi preurejanja aktov o sistematizaciji in plačah, ki ne morejo biti urejeni čez noč, če hočemo, da so korektni. Vendar pa pravice delavcev še niso kršene, če pri eni sami kategoriji zaposlenih (vzdrževalci) izhodiščna plača še ni bila usklajena s kolektivno pogodbo (214 točk, po kolektivni pogodbi minimalno 225 točk), obenem pa je bila povprečna septembrska bruto plača v isti kategoriji 192.241 tolarjev – torej dvakrat tolikšna, kot znaša izhodiščna bruto plača za ta tarifni razred (IV. – 98.118 tolarjev).

Vedeti je treba, da je povprečna julijska bruto plača za kmetijstvo, lov in gozdarstvo znašala 182.370 tolarjev, za celotno gospodarstvo 207.924 tolarjev, na Farmi Ihan pa 212.758 tolarjev. Če te plače primerjamo z bruto plačami (podatki za oktober 2001: 172.000 tolarjev, 147.000 tolarjev) v dveh drugih eminentnih domžalskih družbah, ki jih Arnuševa opisuje z veliko več naklonjenosti, je jasno, da je v svojem "sindikalnem delovanju", presegla mere razumnega.

Še toliko bolj, ker je povprečni zaposleni na farmi v zadnjih dvanajstih mesecih poleg nad-

povprečne bruto plače, nadomestil za malico (22.241 SIT), prevoza na delo (6.207 SIT) in regresa (148.000 SIT) prejel še za 336.000 dodatkov (odškodnina za čevlje, neizrabljeni dopust, preventivni deputat, božičnica, dodatna stimulacija).

Koliko je slovenskih družb, ki bi poleg 13,5 nadpovprečne plače letno slehernemu delavcu kot novoletno darilo poklonile cel kraški pršut, vzdrževale po eno počitniško stanovanje na deset zaposlenih, zdravstveno ambulanto, jubilejne nagrade v nadstandardni višini (donedavna po obeh kriterijih), kilometrino za prihod na delo namesto javnega prevoza, v imenu sindikata KŽI financirala obisk športnih iger, sindikalnih izletov, najem fitnesa, kart za kopanje v termalnem parku Čatež ipd.?

Se Vam vse to zdi podobno potezam družbe, ki ne bi imela posluha za svoje delavce?

Obveščanje sindikata in zaposlenih

Predstavniki sindikata KŽI v družbi so imeli natanko toliko sestankov z upravo družbe, kolikor so jih želeli, obveščali smo jih v vseh primerih, ki jih predvidevata zakonodaja in panožna kolektivna pogodba, zaposlene pa obveščamo predvsem na zborih delavcev; v letu 2001 smo imeli že štiri (28. marca, 12. aprila, 17. julija in 5. septembra), eden pa je v pripravi.

Poleg sestankov s posameznimi delovnimi skupinami, ki so zelo redni, imajo zaposleni (kar mar-

sikje ni v navadi) stalen in neposreden dostop do direktorja družbe. Tako lahko v neposrednem stiku rešujejo svoje težave ali izvršujejo funkcije. Vseh zahtev se razumljivo ne da rešiti nenaenkrat, niti se vseh na da rešiti pozitivno, nika- kor pa ni mogoče trditi, da je družba neobčutljiva za potrebe delavcev, kot namiguje sekretarka območne organizacije.

Pogoji za delo sindikata

Koliko Arnuševa pozna razmere na Farmi Ihan, pove tudi dejstvo, da trdi, da je „delo sindikata na farmi oteženo zaradi izmenskega dela“, ki ga pri nas, razen pri čuvajski in porodničarski službi, sploh nikoli ni bilo. Prav tako doslej nikoli ni bilo problema zagotavljanja materialno tehničnih pogojev. Toda v podjetju z devetdeset zaposlenimi, kjer tudi direktor sam tipka svoj dopise, bo predsednik sindikata le težko imel svojo profesionalno tajnico, čeprav smo pripravljeni izpolniti vse razumne zahteve po tehničnih pogojih sindikata.

Mislimo, da kar zadeva pravice delavcev na Farmi Ihan, razumen človek ne more imeti pripomb. Sedanji "problem" je očitno **dlakocepstvo in pomanjkanje občutka za odnose z ljudmi**. Zaostrovanje odnosov med sindikatom in upravo pa lahko v našem primeru vodi le proti vse bolj minimalističnemu spoštovanju obstoječe kolektivne pogodbe. Je to interes sindikata KŽI?

Mag. Marko Višnar,
Emona Farma Ihan d. d.

Seja konference območne organizacije ZSSS v Velenju

Zakon o delovnih razmerjih bodo proučili na posebnih delavnicah

V Velenju je bila konec prejšnjega tedna seja konference območne organizacije ZSSS. Na dnevnem redu je bil predlog zakona o delovnih razmerjih, informacija o finančno-materialnem poslovanju območne organizacije, poročilo o delu območne organizacije v letošnjem letu in usmeritve za delo v prihodnjem letu. **Dušan Semolič** je najprej predstavil usklajeni predlog zakona o delovnih razmerjih in potek pogajanj med socialnimi partnerji. Izrazil je upanje, da bo predlog zakona, ki so ga po večletnih pogajanjih med seboj uskladjali vsi socialni partnerji, v predlagani obliki sprejet tudi v državnem zboru. Po Semoličevih besedah je to odgovornost vlade in vladajoče koalicije.

V razpravi so člani konference pozitivno ocenili delo sindikalnih pogajalcev v ekonomsko-socialnem svetu. Menili so, da je največji uspeh pogajalcev, da jim je uspelo nekatere pravice, ki so bile doslej zapisane samo v kolektivni pogodbi, vključiti v besedilo zakona. Dobro je tudi, da so na pogajanjih upoštevali evropsko socialno listino in uravnotežili socialne in ekonomske vidike dela. Člani konference so opozorili tudi, da bo treba čim prej pripraviti in sprejeti zakon o kolektivnih pogodbah. Idealno bi bilo, če bi oba zakona začela veljati hkrati na začetku leta 2003.

Udeleženci konference so podprli tudi zamisel, da bi ustanovili posebno delovno telo za spremljanje razprave o novem zakonu o delovnih razmerjih v državnem zboru med drugim in tretjim branjem. Od države so tudi terjali, naj zagotovi pogoje za normalno in ažurno delo sodišč. Pravice, zapisane v novem zakonu, bodo delavcem bolj malo koristile, če država ne bo poskrbela za njihovo bolj učinkovito in hitro sodno varstvo.

Območna organizacija bo o novem zakonu o delovnih razmerjih pripravila več seminarjev in delavnic. Sindikalni zaupniki bodo lahko učinkovito zaščitili delavske pravice samo, če jih bodo dobro poznali. Po sprejemu zakona bo območna organizacija sindikalnim podružnicam v podjetjih pomagala tudi pri po-

gajanjih o novih podjetniških kolektivnih pogodbah, v katere bo treba vgraditi določila novega zakona.

Člani konference so se seznanili tudi gospodarskimi razmerami v savinjsko-šaleški regiji. Ta je imela na začetku leta 61.647 prebivalcev, od katerih jih je bilo 28.466 zaposlenih in samozaposlenih. V regiji živi 3,1 odstotka vseh prebivalcev Slovenije, med vsemi zaposlenimi v Sloveniji pa jih je kar štiri odstotke zaposlenih v savinjsko-šaleški regiji. Stopnja brezposelnosti je nekoliko manjša od 10 odstotkov in je pod povprečjem v državi. Po produktivnosti regija zaostaja za republiškim povprečjem za štiri odstotke, po kupni moči pa samo za odstotek.

V savinjsko-šaleški regiji je na začetku leta poslovalo 622 gospodarskih družb. Med njimi je bilo 29 velikih, 42 srednjih in 551 malih. Med gospodarskimi družbami je na prvem mestu Gorenje, ki je tretji največji izvoznik v državi. V skupino Gorenje je vključenih tudi več hčerinskih podjetij s področja pohištvne industrije, orodjarstva, strojegradnje, trgovine in gostinstva. V SKEI v Gorenju je vključenih več kot 4800 delavcev. Med vidnimi podjetji v regiji je tudi Premogovnik Velenje, ki v povezavi s Termoelektrarno Šoštanj proizvode preko 30 odstotkov slovenske energije.

V regiji je tudi Elkroj Mozirje, ki je največji slovenski proizvajalec in izvoznik hlač, saj jih v tem podjetju letno sešijejo 700.000.

V zadnjih letih je v regiji zraslo tudi večje število malih podjetij, ki se uspešno uveljavljajo na domačem in tujih trgih. Ukvarjajo se zlasti z informacijsko tehnologijo, ekologijo, inženiringom, trgovino in mediji.

V 622 gospodarskih družbah je bilo na začetku leta zaposlenih 20.130 delavcev, pri 1933 samostojnih podjetnikih pa 2363. Blizu 18.000 delavcev oziroma 90 odstotkov vseh zaposlenih v gospodarstvu je še vedno zaposlenih v velikih podjetjih. Deset podjetij, ki ustvarjajo največji celotni prihodek v regiji, zaposluje preko 12.000 delavcev oziroma 60 odstotkov vseh delavcev v regijskem gospodarstvu. Čeprav le-to gledano v celoti dokaj uspešno posluje, se sre-

Dušan Semolič, Mira Videčnik in Andrej Kranjc

čuje tudi s težavami, saj številna podjetja izvažajo na tržišče Evropske unije, kjer je konkurenca čedalje hujša. Liberalizacija trgovanja z električno energijo pa prinaša konkurenco tudi na področje energetike. To terja od podjetij racionalizacijo poslovanja in prestrukturiranje, kar marsikdaj najbolj občutijo delavci.

Čeprav je stopnja brezposelnosti v regiji nižja od republiškega povprečja, je na območju upravne enote Velenje še vedno 2311 brezposelnih, na območju upravne enote Mozirje pa 769. Med vsemi brezposelnimi jih je več kot 50 odstotkov dolgotrajno brezposelnih, okoli 40 odstotkov pa jih je starejših od 40 let. V Velenju čedalje težje najdejo delo tudi mladi, saj je kar 40 odstotkov brezposelnih mlajših od 26 let.

V sindikatih družb in zavodov so letos potekale aktivnosti za uveljavitev zakona o varnosti in zdravju pri delu ter za izvolitev delavskih zaupnikov. Pri uresničevanju svojih pravic so imeli največ težav delavci, zaposleni v obrti in malem gospodarstvu. Sicer pa območna organizacija po navedbah Videčnikove skrbi tudi za izobraževanje in usposabljanje sindikalnih zaupnikov. Letos se je različnih oblik sindikalnega izobraževanja udeležilo prek 300 sindikalnih zaupnikov.

Mira Videčnik je predstavila tudi usmeritve za delo območne organizacije v letu 2002. Februarja bodo predvidoma izvedli temeljni izobraževalni program za sindikalne zaupnike, od aprila do novembra pa delavnice o novem zakonu o delovnih razmerjih. V prihodnjem letu bo območna organizacija nadaljevala tudi že začete aktivnosti za uveljavitev zakona o varnosti in zdravju pri delu. V območni organizaciji bodo izdelali tudi svojo spletno stran, v sodelovanju s sindikati dejavnosti nameravajo narediti raziskavo o identifikaciji članov s svojo delavsko organizacijo. Predsedstvu ZSSS bodo predlagali izdelavo etičnega kodeksa, ki naj bi veljal za vse člane sindikata. Poleg tega nameravajo v sodelovanju s sindikati dejavnosti pripraviti posebne obrazce, na katere bodo zapisovali probleme članov in predloge rešitev. Pri zadevali si bodo, da bi si ob pomoči delodajalcev čim več delavcev uredilo dodatno pokojninsko zavarovanje.

Člani konference so pozitivno ocenili potek in rezultate pogajanj o novem zakonu o delovnih razmerjih.

Tiskovna konferenca SDDO o varčevanju v državni upravi

Zaradi varčevanja v državni upravi ne bo novih dodatkov

Vodstvo SDDO je prejšnji petek pripravilo tiskovno konferenco, na kateri so predstavili rezultate usklajevanj o varčevalnih ukrepih v državni upravi. Čeprav jim ministri niso dali druge izbire, so se odločili podpisati poseben dogovor. Po njem bo denar, namenjen za izplačilo višjih dodatkov k plačam, preusmerjen v prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje. V državni upravi bo manj denarja tudi za nagrajevanja delovno uspešnih delavcev.

Po besedah predsednika sindikatov carinikov **Dušana Miščeviča** bo ta sindikat podpisal dogovor, kot ga ponuja vlada. Zaradi tega so v sindikatu nekoliko nejevoljni, vlada pa razumejo, saj denarja za izplačilo dodatkov nima. Sindikat carinikov pa od vlade v zameno zahteva, da začne takoj reševati vprašanje presežnih delavcev, ki jih bo po vstopu v EU verjetno kakšnih 800. Za slehernega carinika je treba najti rešitev, je poudaril Miščevič.

V ministrstvu za obrambo po besedah **Mileve Štukelj** pripravljajo novo sistemizacijo, ki ji sindikat zaradi anomalij pri zaposlovanju delavcev (do njih prihaja po 65. členu zakona o delavcih v državni upravi) nasprotuje. Temu, da delavci pri odločitvi o tem, ali naj se vključijo v sistem prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ne bo-

Drago Ščernjavič, sekretar SDDO

do imeli izbire, sindikat na ministrstvu za obrambo temu nasprotuje. Skepsa do dogovora je izrazil tudi **Edi Vivoda** iz davčne uprave. Menil je, da je treba tako pomembne odločitve sprejemati premišljeno in jih dobro pripraviti. Sindikat je vlado tudi opozoril na nesmotrno trošenje sredstev za druge namene, zaradi česar delavci niso več pripravljene zategovati pasu. V davčni upravi je po združitvi z bivšo agencijo za plačilni promet prišlo tudi do neskladnosti plačnih sistemov, kar bo težko odpraviti tudi z novim zakonom o razmerjih plač. V tej upravi kar 450 zaposlenih vodi zoper delodajalca individualni ali kolektivni spor.

Uroš Pirnat, predsednik območnega odbora SDDO za Ljubljano in okolico, je podpis dogovora načelno podprl. Hkrati je menil, da bi bila boljša rešitev čim hitrejši sprejem povsem novega plačnega sistema.

Kritičen je bil tudi **Nace Sila**, ki je v imenu konference kazenskih zavodov dejal, da so se tri leta pogajali o uredbi, po kateri naj bi zaposleni prejeli dodatke. Sedaj pa jim namesto denarja ministri ponujajo sklepanje prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Igor Lampe iz zavoda za gozdove je menil, da je dogovor boljši kot nič in da je zato treba podpisati. Opozoril je na več problemov tega zavoda. Po ustanovitvi zavoda za goz-

Izvajanje 65. člena zakona o delavcih v državnih organih

Člen 65 zakona o delavcih v državnih organih in še nekateri posebni zakoni (o policiji, carinski službi ...) omogočajo predstojnikom organov, da za posamezne delavce določijo drugačne količnike, kot bi jih morali po aktu o razmerjih plač. Po neuradnih podatkih naj bi bilo izven rednega sistema v zadnjih letih nameščenih kar 1500 višjih upravnih delavcev, kar seveda povzroča velika nesorazmerja v plačnem sistemu.

Da bi to stanje začela izboljševati, naj bi vlada ob obravnavi proračuna za prihodnji dve leti sprejela posebne sklepe.

Tako naj bi ministri in posebna vladna komisija za administrativne zadeve posebej utemeljili vsak predlog za določitev količnikov delavca po 65. členu zakona o delavcih v državnih organih. Njihov predlog naj bi vseboval tudi posebna znanja in izurjenost na delovnem mestu, primerjavo tega delovnega mesta z drugimi in tudi dokazilo, da to delovno mesto že dalj časa ni zasedeno. Da tudi tega ne bi zlorabljali, naj bi bilo za vsak sklep o uporabi količnikov po 65. členu potrebno tudi soglasje vlade.

Omejitve glede napredovanj

Vlada nalaga ministrstvu za notranje zadeve, naj pripravi spremembe pravilnika o napredovanjih zaposlenih v državni upravi. Izjemna in pospešena napredovanja v posameznem obdobju naj bi bila omejena na največ 15 odstotkov zaposlenih.

dove so zaposleni, ki so prej delali v gozdnih gospodarstvih, izgubili nekaj pravic. Namesto službenih terenskih vozil morajo uporabljati svoja, za kar jim delodajalec prizna mesečno le 25.000 tolarjev kilometrine, kar ne zadošča za amortizacijo.

Ministrstvo za kmetijstvo, v katerega resor spada zavod, je najprej sistemiziralo 834 delovnih mest, kar je vlada kasneje skrčila na 755. Sedaj se pripravlja ustanovitev gozdarskega dela kmetijskogozdarske zbornice in vanj naj bi prešlo še 70 gozdarjev. Ker dobiva zavod vedno nove naloge, jih bodo zaposleni težko opravili.

Lazo Radjenović, predsednik SDDO, je povedal, da ministrstvo za gospodarstvo ukinitve oddelkov za gospodarstvo na občinah ni dobro pripravilo in tudi ni analiziralo posledic za zaposlene.

Drago Ščernjavič, sekretar SDDO, je tiskovno konferenco zaključil z besedami: "Sindikat bi moral molčati, če bi vlada vse stroške imela pod enakim nadzorom kot plače. Ker pa ni tako, sindikat vlado opozarja in skuša za delavce doseči čim več. Prizadeva si tudi za socialnopartnerske odnose, saj sedaj lahko poseže v sprejemanje odločitev, le če je o njih pravočasno obveščen in dovolj vztrajen."

F. K.

Iz dogovora

Sindikata državnih in družbenih organov ter carinikov soglašata, da zaradi zaostrenih finančnih razmer minister za notranje zadeve predlaga vladi spremembo uredbe o količnikih za določitev osnovne plače in dodatkih za delavce v upravnih organih za toliko, da se dodatki, ki zaposlenim pripadajo od 1. maja 2002, ne izplačujejo pri plačah, ampak na osebne račune zaposlenih kot premije prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Poleg tega se uredba spremeni tudi tako, da se delež sredstev za delovno uspešnost zmanjša z dveh odstotkov na najmanj 0,5 odstotka.

Sindikata si bosta prizadevala za takojšnjo vzpostavitev kolektivnega dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja zaposlenih v državnih organih in bosta v ta namen:

- z delodajalcem sklenila pogodbo o tem dodatnem zavarovanju;
- tvorno sodelovala pri oblikovanju pokojninskega načrta in določitvi njegovega izvajalca;
- priporočila svojim članom in drugim zaposlenim, naj se vključijo v zavarovanje.
- Sindikata pričakujeta, da se bodo zaostrene finančne razmere odrazile tudi na prejemke funkcionarjev.
- Vlada in reprezentativni sindikat za področje državnih organov bosta v dveh mesecih po sklenitvi tega dogovora ustanovila socialni svet javne uprave kot stalen organ dogovarjanja in usklajevanja socialnih partnerjev.

Sindikati delavcev trgovine Slovenije

Pogajanja o obratovalnem času prodajaln bomo nadaljevali januarja

Prejšnji četrtek smo socialni partnerji (sindikati, Združenje trgovine Slovenije in ministrstvo za gospodarstvo) skupaj obravnavali predloge sprememb 17. člena zakona o trgovini, ki zadevajo obratovalni čas. Sestanek skupne pogajalske skupine je trajal manj kot eno uro, vendar smo v Sindikatu delavcev trgovine Slovenije z njegovimi rezultati in sprejetimi dogovori zadovoljni.

Čprav smo se na prejšnjih sestankih pogajalske skupine dogovorili, da bomo vsi socialni partnerji pripravili besedila možnih sprememb 17. člena zakona o trgovini, sta to nalogo opravila le ministrstvo za gospodarstvo in Sindikat delavcev trgovine Slovenije. Združenje trgovine pri Gospodarski zbornici je pogajalski skupini ponovno posredovalo le sklepa svojega upravnega odbora, iz katerih je moč razumeti, da niso pripravljene na noben kompromis s sindikati. Konfederacija 90, ki domnevno nima statusa reprezentativnega sindikata dejavnosti, pa je komisiji posredovala le načelna stališča in izhodišča, iz katerih pravzaprav ni jasno, kako naj bi to področje zakonsko opredelili.

Predlog ministrstva za gospodarstvo smo predstavniki sindikatov zavrnili, delodajalci pa so menili, da je sprejemljiv. Predlog ministrstva je za nas nesprejemljiv v delu, ko govori o ugotavljanju izvajanja delovnopravne zakonodaje pri delodajalcu. Po njem delodajalec ne bi dobil dovoljenja za uvedbo nedeljskega, prazničnega in nočnega dela, če bi sodišče s pravnomočnim sklepom prej ugotovilo, da krši pravice delavcev do dnevnega, tedenskega in letnega počitka.

Predstavniki sindikatov smo to zavrnili zlasti zaradi zastojev in nerešenih zadev na sodiščih. Na pravnomočne sklepe je zaradi tega treba praviloma čakati več let.

Generalni sekretar ministrstva za gospodarstvo Janez Šinkovec, ki je predsedoval pogajanjem, je nato sprejel naše pobude in predloge. Dogovorili smo se, da to izjemno zahtevno tematico pogajalska skupina znova obravnava v začetku januarja. Do takrat bo ministrstvo za gospodarstvo v predlog besedila sprememb zakona poskušalo vgraditi naše predloge.

Pogajalski skupini smo posredovali tudi na-

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o trgovini

1. člen

V zakonu o trgovini (Ur. l. RS št. 18/93) se 17. člen spremeni, tako da se glasi:

Prodajalne obratujejo po vnaprej določenem urniku obratovalnega časa.

Redni obratovalni čas prodajaln ob delavnikih od ponedeljka do sobote je med 7. in 21. uro.

Zunaj rednega obratovalnega časa lahko dežurne prodajalne obratujejo po merilih, določenih s tem zakonom in s predpisi, izdanimi na njegovih podlagi.

2. člen

Za 17. členom se dodata dva nova člena, ki se glasita:

17 a. člen

Merila za določanja dežurstva prodajaln so zlasti: zagotavljanje preskrbe potrošnikov z osnovnimi življenjskimi potrebščinami, gostota naseljenosti, gostota dežurnih prodajaln glede na število prebivalcev v okolišju prodajalne, varstvo pred hrupom, potrebe prometa in turizma, nakupovalne navade in tradicije, običaji ob praznikih in dela prostih dnevih ter varstvo pravic zaposlenih glede omejenega delovnega časa, dnevnega odmora, tedenskega počitka in letnega dopusta.

Natančnejša merila za določanje dežurstva

prodajaln, ob poprejšnjem posvetovanju s socialnimi partnerji, predpiše minister, pristojen za gospodarstvo.

Občina v okviru svojih pristojnosti za urejanje lokalnih zadev, lahko predpiše natančnejša merila za določanje dežurstva prodajaln na svojem območju v skladu z merili iz prejšnjih dveh odstavkov.

17 b. člen

Urniki obratovalnega časa prodajalne določijo trgovec v skladu s predpisanimi merili in ga predloži v potrditev pristojnemu tržnemu inšpekcijskemu organu, v primeru iz tretjega odstavka prejšnjega člena pa pristojnemu občinskemu organu.

Organ iz prejšnjega odstavka pred potrditvijo urnika obratovalnega časa pridobi mnenje pristojnega organa inšpekcije dela in reprezentativnega sindikata glede varstva pravic zaposlenih v prodajalni.

3. člen

Minister, pristojen za gospodarstvo, izda predpis iz drugega odstavka 17 a. člena v roku ...

4. člen

Ta zakon začne veljati 15. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Kjer se dela vse nedelje, tam se sreča mimo pelje!

(Slovenski pregovor)

šo informacijo, temelječo na uradnih statističnih podatkih. Ti kažejo, da se je v primerjavi z junijem 2000 kljub podaljšanju obratovalnega časa za 16 odstotkov in odprtju večjega števila novih hipermarketov zaposlenost v trgovini povečala le za odstotek. Podatki tako potrjujejo naša

opozorila, da zaradi podaljševanja obratovalnega časa trgovci ne povečujejo števila zaposlenih. Ker ne zaposlujejo novih, so zaposleni delavci bolj obremenjeni, ne morejo izkoristiti pravice do polurnega počitka in rednega letnega dopusta. Nadurno delo pa postaja redna delovna obveznost.

Podaljševanje obratovalnega časa prodajaln spremljajo spremembe v javnem prevozu, saj avtobusne in železniške linije ukinjajo, namesto da bi uvajali nove.

Sindikati delavcev trgovine Slovenije še naprej prejema protestna pisma skupin delavk, ki opozarjajo na problem delovnega časa. Po sklepu izvršnega odbora Sindikata delavcev trgovine Slovenije bo družba Cati d. o. o. iz Ljubljane januarja opravila javnomnenjsko raziskavo, v kateri bo telefonsko anketirala 1000 naših članov, zaposlenih v različnih krajih Slovenije. V zvezi z obratovalnim časom načrtujemo tudi izredno konferenco Sindikata delavcev trgovine Slovenije. Nanjo bomo povabili več sto sindikalnih zaupnikov, ki se bodo opredelili do naših izhodišč, ki jih bomo zagovarjali v zaključnih pogajanjih v februarju 2002. Ustavno sodišče je ob razveljavitvi 17. člena zakona o trgovini določilo 1. junij 2002 kot rok, v katerem mora zakonodajalec sprejeti spremembe zakona o trgovini. Mi si bomo še naprej prizadevali za spremembe, ki bodo uravnotežile interese delodajalcev, potrošnikov in zaposlenih v dejavnosti trgovine.

Sandi Bartol, sekretar SDTS

SLOVENIJA V EVROPSKI UNIJI

Vse kar mora vedeti Slovenec – jutrišnji državljan EU

Kako z najmanj stroški zamenjati devize za evro?

Odgovor: Prvega januarja 2002 bo 12 od 15 držav Evropske unije svoje valute nadomestilo z valuto Evropske unije – evrom. Evro bo nadomestil nacionalne valute naslednjih držav: Avstrije, Belgije, Finske, Francije, Grčije, Irske, Italije, Luksemburga, Nemčije, Nizozemske, Portugalske in Španije. Nacionalne valute bodo ohranile zgolj Velika Britanija, Danska in Švedska. S starimi kovanci in bankovci bo mogoče plačevati še najdlje do 28. februarja 2002. Slovenske banke bodo 31. decembra 2001 svojim varčevalcem na deviznih računih, knjižicah in depozitih sredstva v teh valutah brez provizije zamenjale v evro. Obrestovanje vlog bo enako kot doslej. Toda, kdor ima gotovino v teh valutah, jo lahko brez bančne provizije zamenja v evro le tako, da jo najkasneje do konca leta položi na svoj devizni račun ali vlogo.

Vir: Nova Ljubljanska banka, d. d.

Pogajanja o povečanju izhodiščnih plač prekinjena

Prostovoljno pokojninsko zavarovanje namesto povečanja plač

Prejšnji petek je bila 5. seja skupne pogajalske skupine za spremembo kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije. Na dnevnem redu je bilo povečanje izhodiščnih plač v tarifni prilogi in povečanju dodatkov za nedeljsko in praznično delo.

Pogajanja so bila žal tudi tokrat neuspešna, saj delodajalci niso pristali na 5,4-odstotno povečanje izhodiščnih plač.

Zavrnilo so tudi naš predlog za povečanje dodatkov za nedeljsko in praznično delo s 50 na 75 odstotkov (v tolarjih to pomeni povečanje s 164 na 245). Žal smo pri tem predlogu ostali sami. Predstavnica Konfederacije 90 ga ni podprla, ker je menila, da naj bi to vprašanje rešili po sprejetju novega zakona o delovnih razmerjih, kar pomeni šele leta 2003.

Na pogajanjih smo ugotovili, da pogajalska skupina delodajalcev nima nobenega manevrskega prostora. Zato je vztrajala pri sklepu upravnega odbora Združenja za trgovino Slovenije o le triodstotnem povečanju izhodiščnih plač. Vendar za te tri odstotke ne bi povečali osnovnih plač, ampak bi jih namenili za premijo prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. O tem bi se seveda morale uprave družb dogovoriti z reprezentativnim sindikatom.

Člani pogajalske skupine Sindikata delavcev trgovine Slovenije smo zahtevo delodajalcev za

vrnili tudi zaradi formalnih razlogov. Kolektivna pogodba dejavnosti trgovine Slovenije in njena tarifna priloga, sklenjena decembra 1997, namreč nikjer ne urejata dodatnega prostovoljnega zavarovanja. Kot so povedali predstavniki naših partnerjev, naj bi se upravni odbor Združenja trgovine Slovenije do tega vprašanja opredelil na seji 11. decembra. O stališčih upravnega odbora bomo po potrebi razpravljali še v tem mesecu in formalno zaključili dolgotrajna, za sindikat žal neuspešna pogajanja.

Za strokovno mnenje o zahtevi delodajalcev, naj se povečanje izhodiščnih plač nameni za dodatno prostovoljno zavarovanje, smo zaprosili dr. Draga Mežnarja, direktorja Inštituta za delovna razmerja, in Inštitut za delo pri Pravnici kulteti.

Sandi Bartol, sekretar

Pogajanja v podjetju Vele so bila uspešna

Ta ponedeljek je predsednik uprave podjetja Vele Domžale s predstavniki sindikata delavcev trgovine podpisal podjetniško kolektivno pogodbo. Ta ima kar 250 členov in je po obsegu podobna zakonu o delovnih razmerjih.

Sandi Bartol, ki je skupaj z Justi Arnuš sodeloval na več krogih pogajanj, nam je povedal, da so se kmalu po združitvi prej samostojnih podjetij Napredek Domžale, Kočna Kamnik in Tabor Grosuplje dogovorili tudi o tem, kaj naj bi naredil sindikat. Najprej so organizirali sindikalno konferenco, v katero so se povezale prej samostojne podružnice. Konferenca je upravi predlagala pogajanja o podjetniški kolektivni pogodbi. Uprava sprva nad tem ni bila navdušena, saj je pravice delavcev želela urediti s pravilniki. Kasneje pa je na sindikalno zahtevo na pogajanja pristala. Začela so se maja in po enajstih dneh končala decembra. Vmes je bilo tudi nekaj napetosti. Pogajanja so bila zahtevana tudi zaradi dokaj različne ureditve in višine plač v prej samostojnih družbah. V novem združenem podjetju je več kot 1100 zaposlenih.

Ob podpisu kolektivne pogodbe so povedali: **Ciril Šešek**, predsednik sindikalne konference v podjetju: „Ker je uprava ugodila večini sindikalnih zahtev, je podpis pogodbe za sindikat velik uspeh. Ker se je na pogajanjih in v pogodbi uveljavilo socialno partnerstvo, je podpisana pogodba uspeh tudi za upravo in povečuje ugled podjetja. S podjetniško pogodbo nismo uredili vseh vprašanj, zato bodo morali s pogajanjmi doreči še vsebinsko nekaj njenih prilog.“

S podpisom pogodbe postaja sindikat soodgovoren za razmere v podjetju, še posebej za socialni mir. Ravno zaradi tega smo se na pogajanjih zavedali, da moramo denar za pokritje svojih pravic najprej ustvariti. Čeprav smo med pogajanja včasih prišli tudi malo navzkriž, smo jih uspeli pripeljati do konca. Že v začetku prihodnjega leta pa bomo novo pogodbo že izvajali.“

Stane Skok, predsednik uprave: „Čeprav so bili interesi obeh strani včasih nasprotni, smo uspeli najti srednjo pot, s katero smo lahko vsi zadovoljni. Naredil bom vse, da bo podpisana pogodba spoštovana.“

V podjetju nas čakajo velike naloge, gradimo nov hipermarket v Mengšu in blagovnico v Grosupljem.

Največ bomo morali narediti pri izobraževanju. Potrebujemo ljudi, ki znajo in so pripadni firmi. Ker drugih konkurenčnih prednosti nimamo, moramo vlagati v ljudi, da nam bodo zvesti, da se bomo nanje lahko zanesli. Naša dolžnost je vlagati v človeški kapital.“

Sandi Bartol, sekretar SDTS: „Vesel sem, da smo konstituiranje sindikalne konference in podpis podjetniške kolektivne pogodbe že

uresničili, čakajo nas še volitve v svet delavcev in nadzorni svet.“

Podpisana podjetniška kolektivna pogodba je zelo moderna, saj vsebuje nastavke, ki bodo namesto izhodiščnih plač po tarifnih razredih omogočili plačevanje poklicev. Prav je, da smo se s kolektivno pogodbo dogovorili za plače in druge pravice, ki bodo ljudi motivirale.“

Justi Arnuš, sekretarka območne organizacije ZSSS Domžale: „Vesela sem pozitivnega rezultata projekta, za katerega smo se dolgo pogajali. To je šele druga podjetniška kolektivna pogodba na našem območju in zato sem kar malo vznemirjena.“

Ciril Šešek (desno) in Stane Skok sta si po podpisu stisnila roki.

Tudi notranji lastniki so lahko dobri gospodarji

Obiskali smo Ančko Gačnik, predsednico Sinlesa v podjetju Hoja Galanterija

Ančka Gačnik je od leta 1996 predsednica sindikata Sinles v podjetju Hoja Galanterija, d. d., v Podpeči pri Vrhniki, v katerem je zaposlena kot skladiščnik repromateriala. Je pa tudi predsednica območne organizacije ZSSS Ljubljana za lesarstvo, podpredsednica izvršnega odbora Sinlesa in članica konference Zveze svobodnih sindikatov ter porotnica na delovnem sodišču v Ljubljani.

Podjetje Hoja je bilo ustanovljeno že pred drugo svetovno vojno in takrat je delo dobilo kakih 50 domačinov. Že od začetka so izdelovali lesno Galanterijo in tudi obešalnike, ki so danes glavni izdelek podjetja.

V letih po vojni je podjetje hitro raslo in se razvilo v eno najmodernejših tovarn v Sloveniji. Zaposlenih pa je bilo 326 delavcev. Po osamosvojitvi Slovenije so se takratne temeljne organizacije združenega dela Hoje odcepile od matičnega podjetja in postale samostojne. Razen imena nimajo nič več skupnega. V Hoji Galanteriji je bilo takrat zaposlenih 135 delavcev, zdaj pa jih je le še 94. Hoja Galanterija ne posluje z velikim dobičkom, po besedah Ančke Gačnik se poslovni uspeh ponavadi suče okoli pozitivne ničle. Letos pričakujejo zaradi zaostritve razmer na trgu nekaj izgube.

Ančka Gačnik se je v podjetju zaposlila leta 1984, aktivno pa se je v delo sindikata vključila dve leti kasneje. Vse do leta 1996 je bila blagajničarka sindikata podjetja, pa tudi članica njegovega izvršnega odbora. V sindikat je vključenih 82 delavk in delavcev.

Kakšno je vaše sodelovanje z upravo podjetja, ali znate prisluhniti eden drugemu?

Kar sem predsednica sindikata, sodelujem že z drugim direktorjem podjetja. Sodelovanje z obema lahko ocenim kot zelo korektno, direktorja sta znala prisluhniti predstavnikom delavcev. V podjetju zelo dobro sodelujem tudi s tehničnim direktorjem.

Ker so zaposleni domačini, ki jih poznamo, vemo, kako je treba ukrepati, ko se pojavijo težave. Včasih je treba namreč rešiti tudi kakšen čisto zasebni problem. V takih primerih je treba nastopati ze-

Ančka Gačnik: Naj bo leto, ki se nam bliža, uspešno, zadovoljno, polno osebnega zadovoljstva in miru. To so moje iskrene želje vsem bralcem Nove Delavske enotnosti.

lo človeško, in včasih se mi zdi, da delujem bolj kot mama, ne kot sodelavka.

Naš izvršni odbor ima sedem članov. Sestanemo se po potrebi, največkrat pa se kar med delom pogovorimo o aktualnih vprašanjih. Tako se težave hitreje rešujejo. Svet delavcev, sindikat in uprava se sestanemo vsak prvi torek v mesecu. Direktor pa mi je na voljo po potrebi in sprejme me brez 'čakalne dobe'. To je za sprotno reševanje problemov zelo pomembno, težave se lahko rešijo, še preden se razbohotijo.

Ker znam upravi prisluhniti tudi jaz, smo dosedaj še pri vseh težavah našli ustrežno rešitev.

Na primer?

Ko je bilo pred dvema letoma v podjetju zaradi pomanjkanja naročil zelo težko, je bila uprava prisiljena zmanjšati število delavcev. Vod-

stvo je takrat prisluhnilo tudi sindikatu in smo se reševanja te težke naloge lotili na pravi način. Zato se z delavci, ki so bili takrat določeni za presežne, lahko srečujem, ne da bi morala pred njimi povešati oči ali bi mi bilo nerodno. Nekateri so se upokojili, presežni delavci pa so se, tudi s prizadevanjem podjetja, lahko prezaposlili.

Kljub dobremu izidu pa je to bila ena najtežjih nalog, kar sem jih v sindikatu dotlej opravila. V težkih trenutkih, ko mi je že zmanjkovalo volje za borbo, sta mi bili v veliko pomoč območna organizacija ZSSS Ljubljana in Maja Kavec.

Družbeni standard v podjetju, počitnikovanje, skrb za zdravje zaposlenih?

Omembe vreden je dogovor z vodstvom podjetja, da pošljemo na preventivni odih nekaj delavcev, ki jih predlaga sindikat. Tako je letos po dolgem času odšlo na preventivni dopust šest proizvodnih delavcev.

Sindikatu bedi tudi nad bolniškim staležem. Če je kdo v bolnišnici, ga obiščemo, izvajamo neke vrste nadzor. V takšni kontroli sta predstavnik delavcev, ponavadi jaz, in tehnični direktor, tako da se obojestransko prepričamo, da je bolni delavec res na bolniški in ne denimo pri kakšnem drugem delu. Pobuda za to je prišla tudi z delavske strani.

Plače, božičnica?

Plače so kot povsod v lesarstvu slabe. Naša povprečna plača znaša nekaj malega čez 120 tisočakov bruto. Plače imamo redno od 18. do 20. dne v mesecu, razen enkrat, ko so zaradi tehnične napake kasnile za en teden. V teh časih, ter ob tako nizkih plačah, je redno izplačevanje plač zelo pomembno za zaposlene. Če pa plače začnejo kasniti, upade delovna vnema, v kolektivu se zaneti nezaupanje, bojazen, kar vse slabo vpliva na delo.

O regresu smo se uprava in sindikat dogovorili, da bo izplačan v dveh delih. Enega smo že dobili, preostanek pa bo izplačan te dni.

Božičnica?

Božičnice letos ne bo, čeprav

smo jo lani dobili. Letos podjetje namreč malo slabše posluje zaradi pomanjkanja naročil. Zadnje tri mesece smo delali samo po 36 ur na teden. Konkurenca na trgu je zelo huda, zlasti Kitajci, Tajvanci in Poljaki nas prekašajo pri nizkih cenah, čeprav še ne dosegajo kakovosti izdelave in oblikovanja naših obešalnikov. Vendar se pri tako preprostih izdelkih kupci odločajo predvsem na podlagi cen in manj ostalih lastnosti izdelka.

Kdo je lastnik Hoje Galanterije?

Hoja Galanterija je leta 1997 postala delniška družba, v kateri smo mali delničarji skupaj 74-odstotni lastniki.

Kakšni gospodarji ste notranji lastniki? Ali denimo lahko kot večinski lastniki prisilite upravo k povišanju plač?

Tudi če bi mogli, tega najverjetneje ne bi storili. Pogoji na trgu so zelo trdi, in če s tako rekoč edinim izdelkom, ki ga izdeluješ, ne tržiš najbolje, se zavedaš, da bolje v podjetju ne more biti, kot je. Firmo poznamo in sami vemo, kako je s prodajo naših izdelkov. Kot lastniki se zavedamo, da je treba zagotoviti tekoče poslovanje, obnoviti naše stroje. Tako bi lahko dali na trg še druge izdelke in več zaslužili. Skratka, tudi notranji lastniki se znajo obnašati gospodarno. Res je tudi, da smo zaposleni v glavnem domačini in je pripadnost firmi velika; veliko nam je do tega, da bi podjetje dolgoročno obstalo. Zato plače niso na prvem mestu, najpomembnejše je, da podjetje deluje še naprej.

Ali je direktor kot relativno mlad človek novih pogledov in 'tujec', neobremenjen s preteklostjo Hoje, vnesel kak nov element v odnose s sindikatom?

Odnos med sindikatom in direktorjem Markom Ilarjem je, kot sem že dejala, odlični. To, da je prišel v Hojo od zunaj, da ni krajan, je celo prednost. Prej smo si bili z vodstvom morda celo preveč domači. Kljub temu, da je mlad in nezkušen, je prinesel več dobrih zamisli.

Ali zdaj, ko imate slabše rezultate, direktor ukrepa ostreje ali celo napoveduje korenite spremembe?

Trenutno imamo dela dovolj in delamo tudi ob dozdaj prostih petkih. Direktor se je lotil tako ukrepov za povečevanje prodaje kot tudi notranjega varčevanja pri materialu od drugih stroškov. Pri tem ga podpira večina zaposlenih, tudi sindikat.

V podjetju izdelujejo zlasti lesene obešalnike, zato na trgu občutijo zelo hudo konkurenco.

Dodatnega zategovanja pasu, denimo začasno zmanjšanih plač, ni na vidiku? Ali novega zmanjševanja števila zaposlenih?

Ne. Varčujemo tako, da smo se preselili v manjše prostore, saj so bili dosedanja preveliki za zmanjšano število zaposlenih. Odločili pa smo se tudi obnoviti iztrošeno opremo (pred 50 leti smo bili med najmoderneje opremljeni tovarni v Sloveniji) in nekaj strojev smo že kupili.

Razmišljamo tudi o popestritvi izbora izdelkov. Najprej pa je treba podjetje stabilizirati. Potem pa bomo še nakupili strojev. Marsikateri stroj, ki še teče, smo pred mnogimi leti izdelali sami, v tovarni.

S čim se sindikat ta hip najbolj ukvarja?

Najbolj aktualna naloga je bil urnik za tiste tri mesece, ko smo skrajšali delovni teden. Stalna naloga je bedenje nad plačami, da so res po kolektivni pogodbi. Treba bo organizirati prireditev za novo leto. Naj-naj naloga pa je skrb, da se pravice delavcev ne kršijo. Da težave, ki se pojavijo, skušamo rešiti takoj, da ne čakamo, da se zaostrijo.

Za kakšne namene porabite denar, ki od članarine ostane sindikatu v podjetju?

Največ ga porabimo za solidarnostne pomoči ob raznih nezgodah; vsak zaposleni dobi na račun sindikata za ozimnico po dva zaboja jabolk; za novo leto člani obdarujemo in priredimo novoletno zakusko; organiziramo tudi sindikalni izlet. Letos ga nismo mogli, ker preprosto ni bilo časa.

Zdaj vam teče drugi mandat, kot kaže, ne preveč obremenjujočega vodenja sindikata.

Ja. Vendar delo predsednika sindikata tudi v sorazmerno mirnem vzdušju, kakršno je pri nas, ni ne lahko ne enostavno. Predsednica sem postala iznenada, ker je takratni predsednik sindikata odšel iz podjetja. Čeprav sem prej že aktivno delovala v sindikatu, kot blagajnik in član izvršilnega odbora, je bila sprememba zelo velika. Večino dela v sindikatu v podjetju namreč opravi predsednik, on je gonilna sila sindikata. On se dogovarja z direktorjem in uspeh je odvisen od njegove trdnosti. Delo predsednika ni samo pripraviti izlet ter novoletno zakusko in ozimnico, pač pa še marsikaj drugega. Dokler je v tovarni vse v redu, tako rekoč nihče v sindikatu ne pomisli na delo v njem, ko pa se prično težave, je za vse, kar ni po volji posameznih članov, odgovoren predsednik. Delo sindikalista izgleda lažje, kot v resnici je. Mislim pa, da sem se kar hitro privadila tej aktivni vlogi v sindikatu.

Ali se poslužujete strokovne pomoči z območne organizacije?

Seveda, ne gre pa za velik obseg. Kadar pride do težjega vprašanja, vedno povprašam za mnenje. Mislim, da je naše območje v vseh pogledih odlično organizirano. Obračam pa se tudi na predsednika in sekretarja ROS.

Ali vas moti, da sindikat izbori pravice, ki potem veljajo za vse zaposlene?

Moti, seveda, vendar, ko se grem pogajati k direktorju, vem, da se pogajam za vse zaposlene, ne samo za člani. Tu in tam je kateri od nečlanov za to hvaležen, nekateri člani pa me kritizirajo. Vendar nikdar ne odklonim nasveta nečlanom. Vrata sindikata pri nas so odprta vsem delavcem.

B. R.

Sindikalna lista

December 2001

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.156,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.077,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.447,00

2. Kilometrina (od 12. 6. 2001 dalje)	55,41	55,41
(od 27. 6. 2001 dalje)	53,67	53,67
(od 1. 7. 2001 dalje)	51,72	51,72
(od 10. 7. 2001 dalje)	51,66	51,66
(od 18. 9. 2001 dalje)	53,97	53,97
(od 2. 10. 2001 dalje)	51,15	51,15
(od 16. 10. 2001 dalje)	51,03	51,03
(od 30. 10. 2001 dalje)	50,58	50,58
(od 13. 11. 2001 dalje)	49,83	49,83
(od 11. 12. 2001 dalje)	49,26	49,26

3. Ločeno življenje*	85.411,00	60.671,00
----------------------	-----------	-----------

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 7. 2001)		
– po SKPGD (na delovni dan)	645,00	645,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	63.181,00	51.005,00
– za 20 let	94.772,00	76.507,00
– za 30 let	126.362,00	102.009,00

2. Odpravnina ob upokojitvi	427.054,00	642.279,00
– oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		– oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*		
– po SKPD – ob smrti delavca	128.116,00	102.009,00
– ob smrti v ožji družini	64.058,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 8. 2001)	92.186,00	92.186,00
------------------------------------	-----------	-----------

5. Zajamčena plača (od 1. 8. 2001)	46.319,00	46.319,00
------------------------------------	-----------	-----------

6. Regres za letni dopust		
– najmanj	117.298,00	117.298,00
– ali največ	149.856,00	
(70 % povprečne slovenske plače)		

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).
2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Izobraževanju odraslih

Dvig izobrazbene ravni je naloga vseh socialnih partnerjev

Cilji zaposlovalne politike, ki jih vsako leto predloži Evropska komisija, temeljijo na štirih stebrih. Med njimi se moramo še prav posebej zamisliti nad povečanjem zaposljivosti prebivalstva in ustrežno strategijo izobraževanja. Da nam na tem področju ne kaže najbolje, lahko razberemo iz publikacije *Udeležba prebivalcev Slovenije v izobraževanju odraslih*, ki je pred kratkim izšla pri Andragoškem centru Slovenije.

Delo so avtorji zasnovali kot primerjalno študijo podatkov, pridobljenih v dveh nacionalnih raziskavah, in sicer *Odrasli prebivalci Slovenije v izobraževanju* (1987) in raziskavi iz leta 1998/99, ki je bila del mednarodne raziskave inštituta za izobraževanje pri Unescu.

Vseživljenjsko učenje postaja nepogrešljiva sestavina življenjskega sloga. Pri tem ne gre le za pridobivanje znanja in spretnosti za učinkovito rabo sodobne tehnologije, temveč tudi za uveljavljanje državljskih pravic in odgovornosti, za osebni razvoj in utrjevanje pozitivne samopodobe, pa tudi za uveljavljanje na trgu dela. Zato naj bi pri načrtovanju razvoja upoštevali najširše zasnovano vseživljenjsko učenje, povečevanje dostopnosti izobraževanja ter raznolikost poti, oblik, vsebin, metod in prijemov v izobraževanju odraslih.

Temeljna ugotovitev študije je, da je Slovenija med državami z nizko stopnjo udeležnosti odraslih v programih izobraževanja, kar je v popolnem nasprotju z zahteva-

mi časa. Najbolj skrb zbujačo je, da so najmanj dejavni prav posamezniki iz deprivilegiranih skupin prebivalstva in osebe z najnižjo stopnjo izobrazbe. Prav ti so tudi brez motivacije za učenje v prihodnje. Med pretežno nedejavnimi so tudi brezposelni in iskalci zaposlitve!

Časovna primerjava z raziskavo iz leta 1987 je pokazala na nekatere pozitivne premike – predvsem v odstotkih potencialno dejavnih (kar kaže na večjo ozaveščenost o potrebnosti izobraževanja), vendar so ti premiki najbolj opazni pri tistih skupinah, ki imajo tudi sicer boljše izhodišče (zaposlitev, boljši delovni položaj, višja stopnja izobrazbe). Študija ugotavlja, da se razlike v izobrazbenosti, stopnji socialne vključenosti in udeležnosti v programih vseživljenjskega učenja glede na osemdeseta leta ne zmanjšujejo; se celo poglobljajo in so izraz čedalje večje družbene razslojenosti!

Kaj torej prinaša prihodnost?

Po nekaterih raziskavah naj bi bila v prihodnje več kot polovica aktivnega prebivalstva zaposlena z zbiranjem, posredovanjem, obdelavo in predelavo informacij, to pa so naloge, za katere je potrebna najmanj tretja raven pismenosti (od petih; Slovenci se pretežno uvrščamo na drugo). Morali bi torej sprejeti ukrepe, s katerimi bi začeli spreminjati odnos državljanov do izobraževanja in dosegli, da bi se izobraževalo več tistih kategorij prebivalstva, ki so deprivilegirane oziroma so pretežno trajno nedejavne: odrasli (predvsem stari

40 let ali več) z manj kot popolno srednjo šolo zaposleni na delovnih mestih brez odgovornosti za nadzor, pomagajoči družinski člani, brezposelni, kmetje in gospodinje. V ta namen bi morali izoblikovati posebne motivacijske programe. Glede na 69 odstotkov izraženih (nerealiziranih) želja po izobraževanju bi morali izdelati strategijo, s katero bi take osebe čim prej pritegnili v programe, tako da bi možnosti čim bolj prilagodili potrebam. Ukrepi bi se morali nanašati vsaj na dve področji: delovno (skrajšan delovni čas oziroma študijski dopust ...) in osebno (zagotovljeno varstvo otrok, prilagojena organiziranost učenja in učnih virov, več učenja na daljavo, ustrežno svetovanje in mentorstvo).

Podjetja bi morala spodbujati k učenju tudi najmanj izobražene, pripraviti analizo potreb glede na izobrazbeno strukturo delovnih mest, izdelati izobraževalne načrte, določiti individualne izobraževalne cilje in opredeliti spodbude. Avtorji menijo, da bi morali bistveno večjo vlogo pri popularizaciji kulture učenja prevzeti sindikati, saj sta povečevanje zaposljivosti in socialne ozaveščenosti članstva tudi v njihovi domeni.

Vse to bi bilo mogoče zagotoviti z ureditvijo središč za samostojno učenje in s strateško odločitvijo države (z vsemi socialnimi partnerji), da bo uresničila priporočilo Unescovega Akcijskega načrta za prihodnost iz leta 1998: za vsakega odraslega državljanja naj bi bila ena ura namenjena izobraževanju!

Slavica Borka Kucel

PRAVNA SVETOVALKA

Lučka Böhm, svetovalka predsedstva ZSSS

O odpravnini je treba dobro razmisliti

Vprašanje: Po podjetniški kolektivni pogodbi gre trajno presežnim delavcem odpravnina v višini ene mesečne plače za vsako leto dela pri delodajalcu. Dva delavca zanima odpravnina in sprašujeta, kdaj se bosta lahko upokojila. Prvi delavec je bil rojen 29. 3. 1950 in ima dva otroka. Dne 30. 11. 2001 bo dopolnil 33 let delovne dobe, dokupi pa lahko še 18 mesecev vojaškega roka. Drugi delavec se je rodil 8. 12. 1945 in bo 31. 12. 2001 dopolnil 36 let in 8 mesecev delovne dobe. Je delovni invalid.

Odgovor: Moški se praviloma smejo starostno upokojiti, ko so stari vsaj 58 let. Edini izjemi sta invalidska upokojitev in beneficirana delovna doba. Prvi delavec ne izpolnjuje nobenega od teh dveh kriterijev. Upokojiti se bo moral torej po predpisih, ki veljajo za vse. Starost 58 let bo dosegel šele leta 2008. Do tega leta bo dopolnil oba upokojitvena pogoja. Brez dokupov bo polno delovno dobo 40 let dopolnil 31. 11. 2008. Odmerjena mu bo starostna pokojnina brez kakršnih koli odbitkov. Če pa bi si dokupil še 8 mesecev in 1 dan pokojninske dobe na račun vojaškega roka, bi se lahko upokojil že na svoj 58. rojstni dan 29. 3. 2008. Po mojem se mu to ne bi izplačalo.

Zaradi upokojitve brez čiste delovne dobe (v 40 letih pokojninske dobe bi imel namreč tudi 8 mesecev dokupljene dobe na račun vojaškega roka) bi imel do smrti precej nižjo pokojnino. Leta 2008 bo namreč za moške veljala že tako imenovana polna starost 62 let in 6 mesecev. Ker ima dva otroka, bi zanj veljala za 11,25 meseca nižja polna starost. Če bi se upokojil na svoj 58. rojstni dan, bi bilo to torej celih 18,75 meseca pred polno starostjo. Zato bi mu do smrti odtegovali kar 5,625 odstotka pokojnine. Po mojem bi bilo res neumno zaradi za 8 mesecev zgod-

nejše upokojitve biti do smrti ob tolikšen del pokojnine. Ampak to možnost ima in samo on ve, kaj je zanj pomembno: zgodaj v pokoj ali višja pokojnina.

Drugi delavec je delovni invalid, ki je bil konec leta 1999 že dovolj star in imel dovolj pokojninske dobe, da še lahko računa na predčasno upokojitev po predpisih, ki so veljali do konca tega leta. Predčasno se bo lahko upokojil na svoj 58. rojstni dan, to je 8. 12. 2003. Leta 2003 bo delavec imel že 38 let in 6 mesecev pokojninske dobe. Predčasna pokojnina je precej nižja od starostne pokojnine. Za 38,5 leta pokojninske dobe bo imel 80 odstotkov odmere pokojnine od pokojninske osnove.

Od te pokojnine pa se mu bo do 63. rojstnega dneva zaradi predčasnosti upokojitve ZPIZ odtrgaval po 5 odstotkov. Zavedati se mora, da je odločitev o predčasni upokojitvi samo njegova. Nihče ga ne more prisiliti, da se res predčasno upokoji. Ker ima do upokojitve manj kot 5 let in ker je delovni invalid, ga delodajalec zaenkrat ne more odpustiti brez njegovega soglasja. Če bi na delu vzdržal še do polnih 40 let pokojninske dobe, to je do 30. 4. 2005, bi njegova pokojnina znašala 82,25 odstotka pokojninske osnove brez odbitkov.

Skipovi delavci ne vidijo več izhoda

V mengeškem Skipu so se delavci odločili, da gredo raje na zavod za zaposlovanje, kot, da bi še naprej prenašali agonijo podjetja

Zaposlenim v mengeškem podjetju SKIP je, kot kaže, vsega dovolj: vidnega 'umiranja' podjetja zadnja leta, odkar so se preselili iz Ljubljane v Mengeš, večkratnih težav pri izplačevanju plač in 'meglenih' obljub direktorja o tem, kako bo poravnal zaostale obveznosti do delavcev. Zato so se ta teden odločili izkoristiti zakonsko možnost, da po treh mesecih brez plače zahtevajo prekinitve delovnega razmerja brez materialnih posledic zase. Podjetje pa bodo tožili za neizplačane plače v letošnjem letu.

V kako brezizhodnem položaju se počutijo zaposleni v Skipu, kaže podatek, da so se raje odločili za odhod na zavod za zaposlovanje, kot da bi še naprej čakali na izpolnitev obljub uprave. Večina med njimi namreč sodi zaradi svoje starosti med težje zaposeljive. Povprečna starost 28-članskega kolektiva je že 48 let, 12 delavcev pa je starih med 50 in 55 let.

Kaj jih je prignalo v skrajne ukrepe, sta nam razložila člana stavgovnega odbora Ignac Korošec in Jože Dragonja. Delavci Skipa namreč že mesec dni stavkajo, ker od avgusta dalje ne prejema plač in tudi ne vedo, kdaj jih spet bodo. "Stavko smo napovedali sedmega novembra in jo začeli 13. novembra; kdaj je bo konec, pa ne vemo," nam je dejal Ignac Korošec. "Razlog so neizplačane plače. Podjetje nam je dolžno za avgust 20 odstotkov plače in celo plačo za september ter oktober. Zaradi neizplačanih treh plač smo stavkali že lani aprila in maja. Takrat je podjetje popustilo pod našim pritiskom in nam izplačalo vse, kar je bilo dolžno – v nekaj obrokih. Težav pa ni bilo konec. Letos spomladi je moral sindikat spet pritisniti na direktorja zaradi nerednih izplačil plač. Po našem pritisku se je uprava uklonila in do avgusta smo imeli mir. Toda odkar smo v novih prostorih v Mengšu, se je nekaj delavcev že naveličalo stalne negotovosti glede izplačila plač in so zapustili Skip. Zdaj podjetje tožijo za zaostale plače in neizplačan regres."

Po kolektivnem dopustu letos pa se je začelo

znova. Uprava je težave razlagala s premalo naročili in pritiskom upnikov, češ da potem zmanjka denarja za plače zaposlenim. In je, kot je povedal Korošec, od avgustovskih plač odtrgala petino, septembra in oktobra pa plač sploh ni izplačala. Da bi pripravil direktorja do izplačila ostalih plač, se je sindikat najprej odločil za stavko, ki ji direktor Borut Gorup, po pripovedovanju Jožeta Dragonja in Ignaca Korošca, oporeka zakonitost, ne da bi pojasnil razloge za svoje mnenje. Stavkajoči pa se opirajo tako na mnenje inšpekcije za delo kot sindikalne pravne službe, ki stavko ocenjujejo kot legalno in zakonito.

"Namesto da bi nam podjetje izplačalo zaostanke, nas je direktor najprej silil dokončati neko naročilo, češ da bo po prejemu plačila zanj lahko deloma ugodil našim zahtevam," nam je povedal Jože Dragonja. "Izplačati je bil pripravljen 20 odstotkov avgustovske plače in 44 odstotkov septembrske. Na to pa nismo pristali in smo hoteli, da nam izplača zaostali del plače za avgust in vso septembrsko plačo. In dela nismo hoteli dokončati, saj se nam je zdela obljuba preveč 'meglena'."

Delavci Skipa so zaskrbljeni in ogorčeni hkrati, saj so prepričani, da podjetje ta čas, kar ni plač, tudi ne poravnava prispevkov za socialno in zdravstveno zavarovanje zaposlenih. Avgusta so celo, kot sta nam zatrnila predstavnik stavgovnega odbora, prejeli tistih 80 odstotkov plače kar 'pod mizo', brez kakršnekoli dokumentacije ali obračuna.

Ignac Korošec (desno) in Jože Dragonja: Zaposleni smo se trudili do zadnjega, da problema ne bi zaostri do konca. Zdaj pa ne vidimo več drugega izhoda.

Ker se lastniki Skipa nočejo odločiti, da bi podjetje kljub vse slabšemu položaju zapeljali v stečaj, obveznosti do zaposlenih pa tudi ne poravnajo, so se delavci zatekli po pravno pomoč na ljubljansko območno sindikalno organizacijo ZSSS. Po nasvetu se bodo za svoje pravice bojevali na treh frontah. S stavko bodo v podjetju pritiskali na direktorja, naj vendarle izpolni obveznosti. Hkrati bodo začeli sodni postopek za izterjavo neizplačanih plač. Uprava bo dobila predtožbeni opomin, naj v enem mesecu izpolni finančne obveznosti do zaposlenih, sicer bo sledila tožba. Inšpekciji za delo pa bodo prijavili, da ne dobivajo plač; ta bo podjetju naložila, naj plače začne izplačevati v roku 30 dni, če ne, se bo začel postopek za prehod delavcev na zavod za zaposlovanje.

Poskusili smo govoriti tudi z direktorjem Skipa Borutom Gorupom, vendar priložnosti, da bi povedal svojo plat zgodbe, kljub drugačnemu zagotovitvi ni izkoristil. Ko smo poklicali v podjetje ob dogovorjenem času, nam je Ranko Tica, donedavna predsednik sindikata v Skipu, povedal, da je direktor odšel že pred dvajsetimi minutami in da ga ne bo tisti dan več nazaj. Poskusili smo še z mobitelom, pa 'številka trenutno ni bila dosegljiva'. Gorup je vodenje Skipa prevzel lani spomladi, vendar se je 'barka' še naprej potapljala. Naročil, v Skipu izdelujejo cisterne za hranjenje plinov in olj ter kovinske konstrukcije po naročilu, je bilo kljub zamenjavi direktorja vse manj. Delavci so prepričani, da je za to krivo vodstvo podjetja, češ da izdelkov, glavni so plinske cisterne, ne zna prodajati. Zaradi pomanjkanja dela je že dlje časa po nekaj delavcev na čakalju. Zato delavci tudi potem, če bi uprava le izplačala svoje obveznosti do njih, v podjetju ne vidijo prihodnosti.

"Nismo za stečaj, ta nam ne bo koristil, saj smo vsi zaposleni že skoraj prestari za iskanje nove zaposlitve," nam je na koncu razgovora dejal Ignac Korošec. "Zato smo poskusili res vse, da do te skrajne 'rešitve' ne bi prišlo. Toda zdaj smo na koncu z idejami. Ne vidimo več izhoda ne za naše sedanje ne za prihodnje težave v Skipu."

T. K.

B. R.

Bo premoženje bivše Metalne kupil konzorcij?

Mariborski župan Boris Sovič je pred dnevi dejal, da obstajajo realne možnosti za končanje agonije Metalne ECCE v stečaju.

Čeprav je stečajni senat poskušal premoženje stečajnega dolžnika prodati že na treh dražbah, nanje ni prišel noben kupec. Zdaj pa so podjetja, ki poslujejo na lokaciji Metalne, oblikovala neformalen konzorcij kupcev. Ta je pripravljen celotno premoženje Metalne ECCE kupiti za okoli 1,5 milijarde tolarjev, v upniškem odboru pa so doslej upali, da bodo s prodajo premoženja stečajnega dolžnika iztržili 2,5 milijarde tolarjev. Zainteresirani kupci takšne kupnine niso pripravljeni plačati, ker bodo morali bodoči last-

niki veliko vložiti v obnovo in modernizacijo dotrajanih proizvodnih objektov in naprav. Če bodo upniki, med katerimi so Slovenska razvojna družba, nekatera energetska podjetja in banke, pristali na prodajo za omenjeno ceno in če bo takšno odločitev sprejel tudi stečajni senat, bodo novi lastniki lahko razširili proizvodnjo in v letu dni odprli 150 novih delovnih mest.

Če do prodaje metalne ne bo prišlo, pa grozi nevarnost, da se bodo nekateri dosedanji najemniki proizvodnih prostorov Metalne ECCE v stečaju preselili na druge lokacije, s čimer bi Maribor izgubil več kot 400 delovnih mest.

Anketa med sindikalnimi zaupniki in funkcionarji SDPZ

Plače prejemajo vsi, marsikje bodo dobili tudi božičnico

V času globalizacije postajajo informatika, promet in zveze najbolj pomembne gospodarske panoge. Od njihovega razvoja bo v veliki meri odvisen razvoj celotnega gospodarstva v določeni državi. Kako se te dejavnosti razvijajo pri nas? Kakšen je položaj delavcev v prometu in zvezah? O teh in še nekaterih vprašanih smo se pogovarjali z zaupniki Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije iz podjetij.

V Avrigu so posodobili vozni park in povišali plače

Emil Prohan, Avrigo, Nova Gorica

V našem podjetju je zaposlenih nekaj več kot 200 delavcev. Podjetje, ki ima redne avtobusne proge od Bovca in Postojne do Prezida na Hrvaškem in Kozine, ima sodoben vozni park. V zadnjem času je podjetje kupilo 16 novih sodobnih avtobusov. Za posodabljanje voznega parka moramo skrbeti že zaradi zakona

o prevozu šolskih otrok. Zato nas toliko bolj moti, ker ta zakon pri nas očitno ne velja za vse enako, saj nekateri zasebni avtobusni prevozniki šolarje še vedno vozijo s starimi avtobusi, za volanom pa so marsikdaj šoferji, ki so bili invalidsko upokojeni. Večja avtobusna podjetja si česa takšnega ne morejo in ne smejo dovoliti.

Poslovni rezultati podjetja so se v zadnjem času nekoliko izboljšali. K temu prispeva tudi subvencija v višini 13 tolarjev za vsak prevožen kilometer na rednih avtobusnih progah v javnem potniškem prometu, ki jo zagotavlja država. Za to državno pomoč smo se borili tudi v našem sindikatu. Seveda pa ta subvencija, ki pomeni korak k reševanju razvojnih zagat avtobusnega potniškega prometa, ne more trajno rešiti položaja avtobusnih podjetij.

Zaradi boljših poslovnih rezultatov podjetja se je izboljšal tudi gnotni položaj zaposlenih. Ravno na začetku tega meseca so se plače v našem podjetju, ki so bile doslej tri odstotke nad ravnijo iz kolektivne pogodbe, povišale za 10 odstotkov. Regres za letni dopust smo dobili v celoti in v gotovini. Po dogovoru s sindikatom je vodstvo prvi del regresa v višini 30.000 tolarjev vsem zaposlenim izplačalo marca, drugi del pa junija. Za takšen način izplačila smo se dogovorili, ker so bile februarске plače nekoliko nižje.

Delavci redno prejemamo tudi regres za prehrano, ki je za 30 odstotkov višji, kot določa kolektivna pogodba. Po kolektivni pogodbi pa nam podjetje vrača stroške prevoza na delo in z dela. V sindikatu se pripravljamo na pogajanja za božičnico.

Opozoriti moram, da zakon o varnosti v cestnem prometu še vedno ni spremenjen in da je še vedno krivičen do poklicnih voznikov. Če de-

nimo poklicni voznik v času dopusta vinjen vozi traktor po lokalni cesti in ga pri tem dobi policija, ostane brez dovoljenja za delo. Mislim, da je zakon prestrog do poklicnih voznikov in da jim pravzaprav krati človekove pravice, saj v zasebnem življenju niso izenačeni z drugimi državljani. Stanovske organizacije bi morale za zaščito pravic voznikov storiti več, saj država očitno nima interesa, da bi na tem področju sama kaj spremenila.

Kdaj bo Ljubljana dobila novo avtobusno postajo?

Zdravko Bobnarič, Avtobusna postaja Ljubljana

Informacijski sistem izpopolnili tako, da bi lahko dajali potnikom podatke o vseh avtobusnih linijah v Sloveniji.

Naš največji problem je zastarela avtobusna postaja, ki ima 32 peronov. Država in mesto sta gluha za vse pozive, da bi bilo potrebno avtobusno postajo v glavnem mestu urediti. Naše podjetje ima sicer načrte za to, vendar se tako velike investicije ne moremo lotiti sami. Mnogi potniki nas opozarjajo, da je za Ljubljano sramota, da nima sodobnejše avtobusne postaje, ki jo premore vsako malce večje mesto. Če dežuje, morajo potniki na avtobuse čakati dobesedno na dežju.

Ekonomski položaj zaposlenih v našem podjetju že peto leto stagnira, saj se plače v tem obdobju skoraj niso spremenile. Trenutno sicer imamo plače nekoliko nad kolektivno pogodbo in v povprečju potniškega avtobusnega prometa, vendar smo jih pred leti imeli veliko boljše.

Res pa je, da fizični obseg prometa upada, zato je danes v našem podjetju tudi manj zaposlenih, kot jih je bilo nekoč. Subvencije, ki jih država namenja avtobusnim podjetjem za prevoženi kilometer na rednih linijah, so sicer zavrlje stagnacijo avtobusnega prometa, vendar pa po moji presoji samo za leto ali dve. Da se število potnikov na avtobusih ne bi še spet zmanjševalo, bodo potrebne bolj korenite spremembe.

Na izboljšanje avtobusnega prometa v Ljubljani so v zadnjem času vplivale tudi parkirnine. Zaradi sprememb o organizaciji šolske mreže in usihanja gospodarstva pa se je število potnikov v zadnjih letih zmanjšalo in ni verjetno, da bi spet dosegli nekdanje številke. Javnim pre-

voznikom škodujejo nekateri zasebni avtoprevozniki, ki opravljajo dejavnost tako rekoč na črno. Nekateri uporabljajo kar divja postajališča. Nekateri vozijo avtobuse s tujo registracijo. Gre zlasti za prevoznike iz držav na območju nekdanje Jugoslavije. Pravna država bi morala zagotoviti spoštovanje zakonitosti, s tem pa bi preprečila tudi nelojalno konkurenco.

Šoferji smo na takšen tempo življenja že navajeni

Alojz Hajdinjak, Avtobusni promet Murska Sobota

poslenim vrača tudi stroške prevoza na delo in z dela. Zaposleni pa dobimo tudi nekaj prostih vozovnic za naše proge. Sicer pa v podjetju nimamo konfliktov. Življenje in delo nas šoferjev zares ni lahko, vendar smo na takšen tempo življenja že navajeni.

Razmere v panogi se poslabšujejo

Cvetka Gliha, sekretarka Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije

delavci čedalje več delati za svoje plače, močno pa se je povečal tudi obseg dela na Pošti Slovenije. Pošta povečuje tudi komercialne storitve, zato morajo zaposleni marsikdaj že dobesedno garati, da opravijo vse, kar se od njih pričakuje. Realna rast plač v naši panogi je ravno takšna, da za rep lovimo republiško povprečje, čeprav velja naša panoga v času globalizacije za eno najhitreje rastočih dejavnosti. Res pa je, da se v naši panogi še ni zgodilo (razen

Čeprav ima naše podjetje soliden vozni park, skrbi tudi za razvoj. Zato nenehno modernizira vozni park in obnavlja objekte. Zaposleni imamo plače nekoliko nad kolektivno pogodbo. Regres smo dobili po kolektivni pogodbi – nekaj sredstev pa je podjetje pustilo za božičnico. Prejemamo tudi regres za malico. Podjetje za-

Tudi v gostinstvu in turizmu preveč zaposlovanja in dela na črno

Na programu seminarja SGiT v Kranjski Gori, o katerem smo poročali v prejšnji številki, je bilo tudi delo in zaposlovanje na črno. Državni sekretar **Branko Omerzu**, ki je v ministertvu za delo, družino in socialne zadeve odgovoren za to področje, je najprej poudaril, da je zaposlovanje in delo na črno krivično do delavcev, za delodajalce pa neloyalna konkurenca. Žal je tega pojava preveč tudi na področju gostinstva in turizma. Z njim se lahko učinkovito spopadejo samo vsi trije socialni partnerji skupaj.

Razpravljavci so bili v kritični zlasti do pravne države. Delavci, ki so zaradi preživetja prisiljeni poprijeti za delo na črno, bi namreč svojega delodajalca z veseljem prijavili inšpekciji za delo, če bi verjeli v njeno učinkovitost. Žal pa je marsikdaj tako, da delavec, ki kaj razkrije, izgubi še delo na črno, delodajalec pa čez čas za opravljanje istega dela na črno zaposli drugega delavca.

Več razpravljavcev je opozorilo na zlizanost državnih uradnikov in podjetnikov oziroma menedžerjev zlasti na lokalni ravni. Menili so, da je v tem vzrok, da zoper nepravilnosti nihče od odgovornih ne ukrepa, čeprav zanj vedo vsi.

Udeleženci seminarja so tudi opozorili na delodajalce, ki delavcem izplačujejo samo zajamčene plače, nekaj gotovine pa jim dajo kar v roke in se tako izognejo plačilu davkov in prispevkov. Delavci, ki na to pristanejo, pa so prizadeti, ko gredo na bolniško, ko morajo vzeti kredit ali ob upokojitvi.

Delodajalci naj izplačajo božičnico

Sindikat delavcev gostinstva in turizma Slovenije je delodajalce pozval, naj v skladu z določili splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti, kolektivne pogodbe za dejavnost turizma in gostinstva in določili zakona o minimalni plači v decembru zagotovijo izplačilo dela plače iz naslova uspešnosti poslovanja.

Priporočilo utemeljujejo z velikim zastajanjem rasti plač v dejavnosti, zamudo pri pogajanjih za novo izhodiščno plačo – predvsem zaradi delodajalcev – in nenazadnje tudi s povečanimi in izboljšanimi fizičnimi kazalci dela v dejavnosti.

Več sindikalnih zaupnikov je menilo, da je inšpektorjev za delo premalo, da so preskromno opremljeni (nekateri nimajo niti mobilnih telefonov in telefonskih aparatov z odzivniki, zato delavci z njimi težko vzpostavijo kontakt). Po mnenju nekaterih v državi očitno ni dovolj politične volje, da bi na področju delovnopravne zakonodaje zavladal red in da delavcev ne bi bilo več mogoče tako grobo izkoriščati. Veliko je bilo tudi pripomb na delo študentskih servisov, saj včasih delodajalci delavcem ob sodelovanju njihovih otrok plačujejo delo na črno kar kot študentsko delo.

Več sindikalnih zaupnikov in funkcionarjev je povedalo, da so inšpekcijo za delo in pristojna tožilstva že večkrat opozorili na zaposlovanje na črno in na druge oblike izkoriščanja delavcev, vendar pravega odziva s strani državnih organov ni bilo.

Ivan Jurše je zato predlagal, naj udeleženci seminarja vlado pozovejo, naj imenuje večje število inšpektorjev za delo. Vendar pa tega niso storili, saj je Karmen Leban povedala, da so to že naredili, vendar konkretnih rezultatov še ni bilo.

T. K.

zares redkih izjem), da delavci na plačilni dan ne bi dobili plač. Zaradi tega je občutek socialne varnosti delavcev v naši panogi nekoliko večji kot v tistih panogah, kjer delavci nikoli ne vedo, kdaj bodo dobili plače.

Naš sindikat se bori za delavske pravice s pogajanjem. Če država ne bo pokazala razumevanja za zahteve delavcev, se lahko sedanji socialni mir v panogi hitro poruši. Oba ministra – minister za promet in minister za informacijsko družbo – sta doslej pokazala premalo razumevanja za socialno partnerstvo. Prav bi bilo, da bi razvijanju socialnega dialoga v obeh dejavnostih posvetila več pozornosti.

Kakšne bodo posledice napada na ZDA?

Srečko Lorenčak, predsednik Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije

Naša panoga se je v svetovnem merilu po napadu na ZDA znašla v povsem novih okoliščinah. V svetu so nekatera letalska, poštna, špedicijska podjetja to že močno občutila, pri nas pa na srečo posledic napada na ZDA v poslovanju podjetij še ni čutiti. Vsekakor pa sedanje razmere terjajo od zaposlenih v naši dejavnosti dosledno izvajanje predpisanih varnostnih ukrepov in večjo zbranost pri delu. Res pa je, da se v nekaterih podjetjih delodajalci

že izgovarjajo, da imajo zaradi novih razmer višje stroške in manj prometa.

Sicer si v našem sindikatu prizadevamo, da so sindikalni zaupniki vedno z vsem na tekočem. Sproti opozarjamo na probleme in jih poskušamo reševati. Zato tudi naš sindikat verjetno prispeva k temu, da je v panogi socialni mir. Vendar pa se morajo pristojni v državi zavedati, da se lahko ta socialni mir hitro spremeni v socialni vihar, če se gmotni položaj delavcev ne bo začel izboljševati.

Za uspešno delo našega sindikata imajo največ zaslug sindikalni zaupniki v podjetjih, ki so marsikdaj v najtežjem položaju. Brez njih ne bi mogli veliko storiti, saj so ravno oni tisti, ki redno komunicirajo s članstvom.

Pošta Slovenije spoštuje kolektivno pogodbo

Sonja Gomboc, Pošta Slovenije, PE Murska Sobota

V naši poslovni enoti je 272 zaposlenih. Obseg poštnih storitev se iz leta v leto povečuje, zato imamo tudi poštni delavci čedalje več dela.

Delavci imamo plače po kolektivni pogodbi. Prejemamo jih redno in vedno natančno na plačilni dan. Tudi regres za letni dopust smo dobili izplačan po kolektivni pogodbi, enako pa večinoma tudi za regres za malico

lja tudi za regres za malico

kov prevoza na delo in z dela. Na pošti 13. plače nimamo, zato pa nam podjetje 10. decembra in 10. januarja izplača dodatek za povečan obseg dela. Reči moram, da podjetje dosledno spoštuje kolektivno pogodbo, zato večjih problemov nimamo. Seveda pa v tako velikem kolektivu vedno prihaja do problemov ali odprtih vprašanj. Te rešujemo na ravni poslovne enote s pogovori in pogajanjem z vodstvom enote, ki ima zelo korekten odnos do sindikata. Reči moram, da ima korekten odnos do našega sindikata tudi vodstvo Pošte Slovenije.

V zadnjih letih so se na Pošti Slovenije izboljšali tudi pogoji za delo, saj je bilo obnovljenih ali na novo zgrajenih veliko objektov.

Sindikat delavcev prometa in zvez na pošti dobro dela, zato se povečuje tudi njegov ugled med zaposlenimi. Število članov v našem sindikatu je v zadnjem času močno naraslo, kar kaže, da nam delavci zaupajo. Njihovo zaupanje je upravičeno, saj si naš sindikat prizadeva za spoštovanje delavskih pravic in za uveljavitev interesov delavcev. Po potrebi delavce zastopamo tudi v disciplinskih postopkih, nudimo jim pravno pomoč, ob nesrečah jim pomagamo s solidarnostnimi sredstvi in podobno.

Naša sindikalna podružnica se tvorno vključuje tudi v delo celotnega Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije, ki deluje zelo dobro. Sindikalni zaupniki smo še posebej zadovoljni z različnimi oblikami izobraževanja in usposabljanja, ki jih za nas organizirata Cvetka Gliha in Brane Mišič. Za pomoč sindikalnim zaupnikom v podjetjih jima obema velja iskrena zahvala. Zdi se mi, da se tudi zaradi uspešnega dela sindikata položaj delavcev na področju prometa in zvez vendarle postopno izboljšuje.

T. K.

Humoreska

»Fantje, ali ste videli, kako so se med seboj sprli zdravniki,« je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi dejal rezkar Vili. »Ne morejo se zediniti v tem, kakšna je razlika med zмотo ali napako.«

»Meni ni jasno, zakaj se prepirajo,« je z roko zamahnil skladiščnik Rudi. »Med zмотo in napako ne vidim nobene razlike. Če ga polomiš, ga polomiš in pika!«

»Tudi meni se zdi, da gre pri zмотi in napaki za eno in isto stvar,« je dodal strugar Lojze. »Če se človek zmoti ali če naredi napako, so posledice vedno enake!«

»Točno tako je!« je vzkliknil mizar Tone. »Poglejte: ko sem se poročil s svojo ta staro, sem se zmotil, ker je zame predobra; ko je ona vzela mene, pa je naredila veliko napako, da se je poročila s takšno izgubo. Zdaj pa oba nosiva enake posledice svoje zмотe oziroma napake.«

»Oh, presneti dedci, vsako stvar znate obrniti sebi v prid,« se je razburila kuharica Špela. »Tone, resnica je drugačna. Ti si bil za svojo zмотo nagrajen, saj imaš zdaj čudovito soprogo. Tvoja žena pa je bila za svojo napako hudo kaznovana, saj mora v zakonu prenašati zaniknega dedca. Očitno obstaja neka razlika med zмотo in napako!«

»Tako pravi tudi naš direktor,« se je vključila v pogovor direktorjeva tajnica Eleonora. »Direktor pravi, da napak v podjetju ne bo toleriral, zmoti pa se lahko vsak!«

»Naš direktor naj bo kar lepo tiho, saj iz dneva v dan dela samo napake,« se je razburil Vili. »Prejšnji mesec je sklenil takšno pogodbo, ki je ob naši zastareli tehnologiji v pogodbenem roku sploh ni bilo mogoče uresničiti. Zato bo zdaj naše podjetje plačalo naročniku višje zamudne obresti kot je ves posel vreden!«

»Direktor trdi, da ni naredil napake, temveč je pogodbo sklenil v zmoti. Mislil je, da bodo v proizvodnji naročeno uspeli narediti,« je pojasnila Eleonora. »Vidite, ravno v tem je razlika med napako in zмотo.«

»Naš direktor je lani za milijon mark kupil tudi nepotreben stoj, ki ga nismo še nikoli pogнали, ker ga v tovarni nihče ne potrebuje,« je zarobantil Lojze. »Eleonora, kaj je zdaj to: napaka ali zмотa?«

»Direktor pravi, da gre za zmotno presojo okoliščin!« je odvrnila

Eleonora. »On je pač misli, da bomo stroj potrebovali, kasneje pa se je izkazalo, da je bila njegova presoja zmotna.«

»Ali direktor prizna vsaj to, da je storil napako, ko je zaposlil računovodjo, ki se je izkazal za goljufa?« je vzkliknil Rudi.

»Nikakor!« je odvrnila Eleonora. »Pravi samo, da ga je računovodja hudo razočaral in da se je v njem hudo zmotil.«

»Zakaj pa se ni pozanimal, kaj je naš računovodja počel, predno ga je zaposlil?« se je razburil Rudi. »Saj so vrabci na vejah čivkali, da je bil zaradi več goljufij že v zaporu!«

»Direktor pravi, da je bil v zmoti, ker ni poslušal ljudi,« je odvrnila Eleonora. »Zmoti pa se lahko vsak, saj je motiti se človeško!«

»Zakaj pa je potem direktor dal na disciplinsko komisijo strugarja Jureta, ki je zlomil nož v stružnici?« je zajedljivo povprašal Vili. »Tudi to se lahko zgodi vsakemu!«

»Oh, to pa ni res!« je odvrnila Eleonora. »Direktor je rekel, da je Jure naredil veliko napako. Moral bi vedeti, da z nožem ne sme tako pritis-kati na jeklo, saj ima mojstrski izpit!«

»Zakaj pa je moral plačati odškodnino mizar Tone?« je ponovno vprašal Vili.

»Zato, ker je naredil pri delu veliko napako in mu je počila najlepša hras-tova deska,« je odvrnila Eleonora. »Direktor pravi, da bo v tej tovarni, dokler bo on direktor, vsak sam plačeval za svoje napake!«

»Jaz na tem svetu nič več ne razumem!« je zarobantil Vili. »Ali sem nor jaz ali pa si nora ti Eleonora?«

»Tega vendar ni težko razumeti,« se je vključila v pogovor mlada praktikantka Suzana. »Kadar naredijo kaj narobe direktorji, šefi, zdravniki, politiki in drugi pomembneži, gre za zмотo. Kadar ga kaj polo-mijo delavci ali navadni smrtniki, pa gre za napako! Zato pri nas menedžerji in oblastniki zмотe sprejemajo z razumevanjem, napake pa strogo kaznujejo!«

»Saj vseeno, kako rečemo, zмотa ali napaka! Tudi šmorn ostane šmorn, četudi mu rečemo cesarski praženec!« je odločno dejala Špela in si obrisala roke v predpasnik. »Nekaj pa je jasno! Največji šmorn je, da imamo v naši tovarni takšnega direktorja. Njegovo imenovanje je bila največja zмотa in največja napaka hkrati!«

Iz dnevnika delavca Jožeta

Šmorn je šmorn

tova deska,« je odvrnila Eleonora. »Direktor pravi, da bo v tej tovarni, dokler bo on direktor, vsak sam plačeval za svoje napake!«

»Jaz na tem svetu nič več ne razumem!« je zarobantil Vili. »Ali sem nor jaz ali pa si nora ti Eleonora?«

»Tega vendar ni težko razumeti,« se je vključila v pogovor mlada praktikantka Suzana. »Kadar naredijo kaj narobe direktorji, šefi, zdravniki, politiki in drugi pomembneži, gre za zмотo. Kadar ga kaj polo-mijo delavci ali navadni smrtniki, pa gre za napako! Zato pri nas menedžerji in oblastniki zмотe sprejemajo z razumevanjem, napake pa strogo kaznujejo!«

»Saj vseeno, kako rečemo, zмотa ali napaka! Tudi šmorn ostane šmorn, četudi mu rečemo cesarski praženec!« je odločno dejala Špela in si obrisala roke v predpasnik. »Nekaj pa je jasno! Največji šmorn je, da imamo v naši tovarni takšnega direktorja. Njegovo imenovanje je bila največja zмотa in največja napaka hkrati!«

Konec dober, vse dobro

»Maja, kako je bilo v gledališču?«

»Na začetku obupno, nato pa se je vse dobro končalo.«

»Kaj pa je bilo na začetku tako groznega?«

»Kar trikrat sem se morala presesti.«

»Ali so te fantje nadlegovali?«

»Nasprotno. Šele tretjič sem sedla poleg pravega!«

Dobro zdravilo

»Kdaj si nehal jecljati?«

»Odkar je žena na seminarju v Ameriki.«

»Ali ti je poslala iz tujine kakšno čudežno zdravilo?«

»Ne, ne, samo vsak dan jo moram poklicati po telefonu v Ameriko ...«

Priboljšek za ženo

»Gospod natakar, prosim, prinesite zvečer v mojo sobo šampanjec, zjutraj pa na posteljo dva zajtrka. Pa še eno dobro cigaro zame!«

»Morda še kakšen priboljšek za soprogo!«

»Odlična ideja: prinesite še eno razglednico!«

Priročno darilo

»Dragi učenci! Moram vas opozoriti, da učiteljice ne smemo sprejemati daril.«

»Gospa učiteljica, mi bi vam takrat, ko bomo imeli na šoli novoletno zabavo, radi poklonili samo majhno škatlico ...«

»Kaj pa bo v njej?«

»Pomirjevalne tablete!«

Ponesrečena želja

»Za rojstni dan ti želim tisto, kar želiš ti meni!«

»Kako bova pa preživela?«

»Zakaj?«

»Ker bova oba brez službe!«

Boksar

»Zakaj vaš pes vedno teče v kot, ko zazvonijo?«

»Zakaj pa ne, saj je vendar boksar?«

Čelada

»Žena, kje je moja čelada?« zavpije prostovoljni gasilec, ko se sredi noči oglasi sirena.

»Pod posteljo!« zavpije žena. »Samo pazi, da ne poliješ!«

Prefinjen okus

»Marjanca, ali bi me vzela za moža?«

»Ne, ker nisi moj tip, čeprav občudujem tvoj prefinjen okus in smisel za lepoto.«

Plašč za poljub

»Kje si dobila tako prekrasen krzneni plašč?«

»Mož mi ga je dal zaradi enega samega francoskega poljuba ...«

»Če je to tako preprosto, bi se bila tudi jaz pripravljena s tvojim možem po francosko poljubiti.«

»Odlično, kar daj se! Potem bom dobila še en prekrasen krzneni plašč.«

Napačno dvorjenje

»Mojca, tako koprnim po tebi, da že tri dni nisem mogel pojesti niti grizljaja. Če me ne boš povabila k sebi, bom umrl. Ali se lahko zvečer oglasim?«

»Kaj pa bom s tabo, saj si čisto mlahav in mehek?«

Menjava

»Obožujem avtomobile, zato jih zelo rada menjujem.«

»Oh, to je predrago! Jaz raje menjujem njihove lastnike!«

Milo za drago

»Draga, kaj bi storila, če bi izvedela, da sem te prevaral?«

»Hitro bi se pomirila, saj bi se spomnila, da si mi samo vrnil milo za drago!«

Zasedena klop

Ko dekle sede na klop v parku, pride mimo klošar.

»Gospodična, ali se lahko z vami malce pogram?«

»Ne bodite predrzni!«

»Zakaj bi bil jaz predrzen, saj ste prišli v mojo posteljo in ne jaz v vašo?!«

Perutnina prispeva k prepoznavnosti Slovenije v Evropi

V Perutnini Ptuj je bil pred dnevi dan odprtih vrat. Ob tej priložnosti so na obisk povabili tudi predsednika države Milana Kučana in mu predstavili podjetje ter razkazali proizvodnjo.

Po besedah predsednika uprave in generalnega direktorja dr. Romana Glaserja so v Perutnini v letu 2000 s prodajo ustvarili 16,3 milijarde tolarjev prihodka. V podjetju, ki se je v zadnjem desetletju temeljito prestrukturiralo, je zaposlenih 1192 delavcev, v njegovih hčerinskih družbah v Sloveniji in na Hrvaškem, dela še 320 delavcev. Podjetje sodeluje tudi s Perutninsko zadrugo Ptuj, v kateri je 217 združnikov, ter z 38 rejci v Sloveniji in 36 na Hrvaškem.

Perutnina velik del svoje proizvodnje izvozi v države Evropske unije in v države na območju bivše Jugoslavije in je največji slovenski izvoznik perutninskega mesa.

V letih od 1996 do 2001 je Perutnina v razvoj vložila okoli 100 milijonov mark. Med strateške naložbe sodijo nova valilnica v Markovcih, prenova predelovalnih obratov in prenova tehnološke linije za obdelavo perutninskega mesa in izdelkov.

Milan Kučan je na tiskovni konferenci po ogledu tovarne dejal, da postaja Perutnina s svojo blagovno znamko ena od identifikacijskih točk Slovenije v gospodarskem prostoru ne samo v srednji Evropi in širše, temveč še pose-

Živimo v stabilni državi

Na novinarsko vprašanje, kateri je pomembnejši dosežek letos v Sloveniji, je predsednik države odgovoril:

“Zame je dosežek to, da nas ni letos pretreslo nič zelo pretresljivega, medtem ko so se v svetu dogajale stvari, ki so bile zelo dramatične. Na srečo k nam niso pljusknile na dramatičen način, smo jih pa znali razumeti in se nanje odzivati. Slovenija je v tem letu prišla na prag za vstop v Evropsko unijo. Če bo šlo vse po predvidevanjih, bomo imeli naslednje leto že roko na kljuki Evropske unije. To pa je tisto, kar smo želeli in pričakovali od samostojne države. Če se bo enako zgodilo tudi z Natom, bo enajstletna bilanca samostojne slovenske države dobra,” je poudaril.

bej na zahtevnem tržišču Evropske unije. To je tudi odgovor na neutemeljene bojzani, da bi Slovenija s svojim vključevanjem v Evropsko unijo lahko izgubila svojo identiteto. Po Kučanovih besedah je namreč tudi gospodarska identiteta, ki se kaže v kvalitativnih blagovnih znamkah, ob kulturi in jeziku sestavni del nacionalne identitete – in k tej prispevajo takšna podjetja, kot je Perutnina.

T. K.

Bo Albert Bob leta 2001?

Uredništvo dnevnika Večer tudi letos izbira najizzivalnejšo misel. V ožji izbor je uvrstilo deset javno izrečenih misli, med njimi je tudi tale Albertova: “V Železarskih podjetjih na Ravnah pa je večina direktorjev razmišljala, kako bodo jutri kapitalisti, ne pa o tem, kako bodo spelja-

li sanacijo.” Bralci Večera bodo najizzivalnejšo misel izbirali do 22. decembra.

Kako poteka glasovanje, si lahko ogledate na spletnih straneh www.vecer.com.

Predsedniku SKEL želimo, da bi se Večerovi bralci ogreli prav za njegovo misel.

Bravo, Stane

Kar nekajkrat sem že doživel, da se je kdo med znanci šopiril, češ da zmore ali da bo storil že na videz nemogočo stvar, in prav tolikokrat sem kasneje poslušal izgovore, opravičila, pojasnila ...

Razen v enem primeru. Stane Zupančič, saj poznate njegovo hrupnost, je na začetku leta

prostega časa, in tako naprej. Spremljali smo njegovo začetno vztrajnost in čakali na izgovore. Nismo jih dočakali. Nasprotno, dočakali smo osmi december, ko je, otovorjen s pijačo in jedačo, s spominskim zvončkom za dobre želje, ki je dobil svoje stalno mesto na bližnjem hrastu, spremljan s harmonikarjem, trobentačem, rag-

dejal, da bo do konca leta šel paš z Dola, kjer je doma, na Ajdovščino (hrib s koto in spominsko knjigo nad dolino Save) kar 550-krat. To je izračunal preprosto s seštevanjem svojih let in nadmorske višine hriba.

In je začel vsak dan zjutraj, potem tudi proti večeru, pa po dva-krat, pa če je le imel dobro uro-

ljami in vzkliki vsaj dvajsetih prijateljev in znancev, skoraj pritekel na Ajdovščino. Kar 132.000 metrov višine razlike v 550 etapah.

Bravo, Stane. Diploma, pokal, penina, zastava Sindikata Glosa in še kaj so le nobogljen zunanji znak tistega, kar čutimo do prijatelja, ki je mož beseda.

Doro Hvalica

Novo leto pričakajmo v Festivalni dvorani

Kot nam je povedala Karmen Leban, bo Območna organizacija ZSSS Ljubljane in okolice letos prvič organizirala silvestrovanje v Festivalni dvorani. Dosedanjih 21 silvestrovanj je bilo v hali A Gospodarskega razstavišča, ki po besedah Lebanove sedaj ni več primerno za svečano praznovanje novega leta.

V Festivalni dvorani bo prostora za 500 udeležencev. Karte morajo kupiti na sedežu območne organizacije na Parmovi ulici 51. Mize bodo ošte-

vilčene. Člani ZSSS bodo za karte morali odšteti po 3000 tolarjev.

Kot vsa prejšnja leta tudi letos organizator ne ponuja svečane večerje, ampak le lepo pogrnjene mize, na katerih si bodo obiskovalci lahko postregli s svojo hrano in pijačo.

Za zabavo bo skrbel Igor Malalan z ansamblom Happy day. V ceno vstopnic sta vključena tudi polnočni golaž in kavica. Za otroke bo posebna soba, v kateri jih bo obiskal tudi dedek Mráz.

